

Handreiking voor diakenen

Met uitleg over diaconaat in de Bijbel en (praktische) informatie over diaconale zaken

Versie 2.0

Generale diaconale commissie

Vendelier 51-D

3905 PC VEENENDAAL

Telefoon: (0318) 505541

Website:

www.hersteldhervormdekerk.nl/diaconaat

Email:

diaconaat@hersteldhervormdekerk.nl

Veenendaal, 2016 © Generale diaconale commissie. Hergebruik is alleen toegestaan met vermelding van de bron.

Inhoudsopgave

Introductie.....	5
1. Diaconaat in de Bijbel.....	6
1.1 Wat zegt de Bijbel over diaconaat?.....	6
1.2 Diaconaat in het Oude Testament	6
1.3 Diaconaat in het Nieuwe Testament.....	7
1.4 Diaconaat door de tijd heen.....	7
1.5 Diaconaat in de praktijk.....	8
2. Het diakenambt.....	9
2.1 Roeping, verkiezing	9
2.2 Vereisten voor een diaken	9
2.3 De taken van een diaken	10
2.4 Inwerken en overdracht	10
2.5 De ambtsperiode	11
2.6 College van diakenen.....	11
2.7 Samenwerking kerkenraad.....	11
2.8 Diaconale structuur	12
2.9 Classicale diaconale commissie.....	13
2.10 Generale diaconale commissie.....	13
3. Samenwerking.....	15
3.1 Overzicht diaconale organisaties.....	15
3.2. Samenwerkingsverbanden en projecten.....	15
3.2.1 Eleos	15
3.2.2 Diaconaal gastenhuis De Oase - Ouddorp.....	16
3.2.3 Stichting de Vluchtheuvel.....	16
3.3.4 Project Huiselijk geweld en kindermishandeling	16
4. Financiën	18
4.1 Inzamelen en uitdelen	18
4.1.1 Eredienst.....	18
4.1.2 Besteding middelen.....	18
4.1.3 Vaststellen doelen en beoordeling aanvragen.....	19
4.2 Collecten en rooster	19
4.2.1 Algemene collecten	19
4.2.2 Doelcollecten.....	19
4.2.3 Collecterooster	19
4.2.4 Landelijke collecten – aanbeveling generale diaconale commissie	20
4.3 Beheer en reserves.....	20
4.3.1 Particuliere giften en ondersteuning.....	20
4.3.2 Diaconaal geld als doorgeefgeld	20
4.3.3 Hoogte van reserves.....	20
4.3.4 Verschil reserve en vermogen.....	20
4.4 Diaconaal quotum	20
4.5 Begroting en jaarrekening	21
4.5.1 Begroting	21
4.5.2 Jaarrekening	21
4.6 Machtiging.....	22
4.6.1 Wat is machtigen?.....	22
4.6.2 Voor wie stelt men een gemachtigde aan?.....	22
4.6.3 Hoe werkt machtigen?	22
4.6.4 Wat als iemand niet meer in staat is om een machtiging af te geven?	22

4.6.5 Wat te doen wanneer gevraagd wordt als gemachtigde op te treden?	22
4.7 Fiscale regels, uitkering en giften	23
4.7.1 Zijn giften van de diaconie belastbaar qua fiscus?	23
4.7.2 Hoe kan een diaconie voorkomen dat er inkomstenbelasting wordt geheven op giften?	23
4.7.3 Wanneer is een gift van de diaconie wel belast voor inkomstenbelasting?	23
4.7.4 Is er verschil tussen de regels voor de fiscus en regels van uitkeringen?	23
4.7.5 Heeft steun door de diaconie effect op de uitkering (WWB)?	23
4.8 Fondsen	23
4.8.1 Fonds ondersteuning diaconieën	23
4.8.2 Ondersteuning theologiestudenten	23
5. Diaconaat wereldwijd	25
5.1 Uitgangspunten	25
5.2 Diaconaat en zending	25
5.2.1 Malawi	25
5.2.2 Suriname	25
5.3 Noodhulp en rampen	25
5.3.1 Coördinatie generale diaconale commissie	26
5.3.2 Onvoorziene omstandigheden	26
6. Toerustingsactiviteiten	27
6.1 Landelijke toerustingsdagen	27
6.2 Overige toerustingsactiviteiten	27
Bijlage 1. Literatuurlijst	28
Bijlage 2. Handreiking in situaties met zorgelijke signalen	29
Bijlage 3. Protocol ondersteuning diaconieën	30
Bijlage 4. Protocol financiële ondersteuning theologiestudenten	31
Bijlage 5. Ordinatie 15	33

Introductie

Voor u ligt een vernieuwde versie van de handreiking voor diakenen. Deze handreiking is door de generale diaconale commissie opgesteld om diakenen te ondersteunen in hun taak en hun ook wegwijs te maken in allerlei diaconale zaken. In de handreiking wordt ook uitleg gegeven over diaconaat in de Bijbel, vereisten voor en taken van een diaken, de samenstelling van de diaconie, projecten die de generale diaconale commissie ondersteunt en samenwerking met diaconale organisaties.

Voor actuele informatie met betrekking tot bijvoorbeeld de ondersteuning van noodhulpprojecten door de generale diaconale commissie verwijzen wij u naar de website.

Het is onze wens en bede dat deze handreiking gebruikt mag worden om met zegen de naaste in nood dichtbij of ver weg te dienen. En hierbij te zien op de grote Diaken, Jezus Christus, Die naar deze aarde kwam, niet om gediend te worden, maar om te dienen.

Ds. J. Joppe
Voorzitter generale diaconale commissie

april 2016

1. Diaconaat in de Bijbel

1.1 Wat zegt de Bijbel over diaconaat?

We kennen vooral de woorden *diaconie* en *diaken*. Het is echter niet zo makkelijk te definiëren wat diaconaat precies zou moeten inhouden. Afhankelijk van tijd en plaats wordt het verschillend ingevuld. Belangrijk is om de Bijbel als uitgangspunt te nemen. Christelijk dienstbetoon dient vooral plaats te vinden vanuit liefde, dat is het wezen van het christelijk geloof (Matth. 22:37-40 en 1 Kor. 13). Het eerste en grote gebod is om God lief te hebben boven alles, en het tweede aan dit gelijk is de naaste lief te hebben als onszelf (Matth. 22:37-40). Ook de apostel Paulus vestigt daarop nadrukkelijk de aandacht in dat bekende hoofdstuk waarin hij spreekt over de liefde (1 Kor. 13).

De woorden diaken en diaconie zijn afgeleid van de Griekse woorden *diakonia* (dienst, dienstbetoon, bediening), *diakonein* (dienen, bedienen) en *diakonos* (dienaar, bedienaar). Deze woorden geven in het Nieuwe Testament verschillende vormen van dienstbetoon aan. Het Bijbels dienstbetoon betekent ook een praktisch omzien naar de naaste in nood (zie onder andere Matth. 25:31-46). Ook kan worden gedacht aan de inzameling van gaven ten behoeve van de armen in Judéa en de moedergemeente Jeruzalem (o.a. Hand. 11:29, 2 Kor. 9:1).

1.2 Diaconaat in het Oude Testament

De diaken zoals wij die kennen, komt in het Oude Testament nog niet voor. Het begrip dienstbetoon is echter wel degelijk aanwezig. De mens is door God geschapen om Hem te dienen. Dat omvat ook het dienen van de naaste. Rentmeesterschap is daarbij een belangrijk begrip. In Deut. 26:5-9 vinden we het zogenaamde 'diaconaal credo' van Israël. Wanneer een Israëliet de eerstelingen van de oogst naar het heiligdom bracht, werd de belijdenis uitgesproken dat God hen had uitgeleid uit Egypte. Die bevrijdende daad van God was geen doel op zichzelf, maar een oproep tot geloof en gehoorzaamheid. De HEERE wordt steeds opnieuw geprezen als de Degene die in nood omziet naar verdrukten, hongerigen, gevangenen, blinden, weduwen en wezen (zie ook psalm 146). Deze woorden mogen ook betrokken worden op aardse en lichamelijke nood. Zo riep de HEERE Zijn volk tot liefdedienst aan de naaste (o.a. Lev. 19:18). De zorg jegens armen en kwetsbaren behoorde er zeker bij (o.a. Deut. 15). Ook de zorg voor vreemdelingen mocht niet vergeten worden (zie onder andere Lev. 23:22). In verband met het diaconaat kan er ook gedacht worden aan het sabbatjaar en het jubeljaar. Elk zevende jaar (sabbatsjaar) vond een algemene kwijtschelding van schulden plaats, maar moesten ook degenen worden vrijgelaten, die door verarming in slavernij terechtgekomen waren. Bovendien moest de grond dat jaar braak blijven liggen. Elk vijftigste jaar (jubeljaar), dus na zeven maal zeven jaar, was van nog groter betekenis. Dan keerden ook huizen en akkers terug in de handen van de voormalige eigenaars (zie onder andere Lev. 25).

De HEERE heeft concrete aanwijzingen gegeven hoe men de zorg voor hulpbehoevenden ter hand moet nemen. In het Oude Testament zien we dat deze diaconale zorg niet alleen een taak was van een priester of leviet. Het was een zaak van het hele volk. Vaak kwam er maar weinig van terecht en klaagde de Heere over onrecht, sociale misstanden en geweld waardoor vooral armen, kwetsbaren en weerlozen getroffen werden. Er zijn in de Bijbel veel voorbeelden te vinden van Gods ongenoegen hierover (o.a. Ps. 10, 73 en 82; Amos 3:10).

1.3 Diaconaat in het Nieuwe Testament

In het Nieuwe Testament worden Gods beloften heerlijk vervuld door de komst van de Messias. In Jezus Christus is het koninkrijk van God nabijgekomen. De Heere Jezus kwam niet om gediend te worden, maar om te dienen. Daarin toont Hij ons ook wat onze roeping is.

Vaak heeft de Heere Jezus in wat Hij sprak een diaconale spits gelegd. Denk hierbij aan de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan, de gelijkenis van de rijke man en Lázarus en het spreken van Jezus over het oordeel. Daarbij gaat het onder andere ook over het eten geven van hongerigen, het te drinken geven van dorstigen, het herbergen van vreemdelingen, het kleden van naakten, het bezoeken van zieken en gevangenen. Steeds wordt gewezen op de (noodzaak van) zorg voor elkaar. In de Bijbel is de dienst der barmhartigheid, onderling dienstbetoon, zorg voor de arme en hulpbehoevende, een zaak van iedere christen. Ieder gemeentelid mag hierin bezig zijn naar de hem of haar geschonken gaven.

De instelling van het diakenambt vinden we in Hand. 6:1-7. Diakenen moeten er voor zorgen dat de apostelen alle aandacht kunnen blijven geven aan de verkondiging van het Evangelie en de gebeden, door de armenzorg op zich te nemen. Het werk wat de apostelen tot dan toe verricht hadden, werd te zwaar. Niet alleen door de groei van de gemeente maar ook omdat zij alle aandacht wilden blijven geven aan de verkondiging van het Evangelie en de gebeden. Er ontstond onrust, omdat de Griekse weduwen in de dagelijkse bediening verzuimd werden. Tot dat moment hadden de apostelen zelf de armenzorg onder hun hoede gehad (Hand. 4:34), maar dan moeten de discipelen in opdracht van de apostelen omzien naar mannen die gesteld kunnen worden over deze nodige zaak. Daarom worden er zeven mannen verkozen en aangesteld.

In de apostolische tijd was het arbeidsterrein kennelijk niet precies afgebakend. Zo horen wij de diaken Stefanus ook getuigen van Christus (Hand. 6:8vv) en treffen we de diaken Filippus als evangelist aan (o.a. Hand. 8:26-40). De diakenen worden apart naast de opziensers genoemd in Fil. 1:1. Uitgebreid lezen we over de diaken in 1 Tim. 3:8-13. Uit wat we lezen, krijgen we steeds de indruk dat de diakenen vooral leidinggaven aan de gemeente met het oog op het christelijk dienstbetoon en de zorg voor armen en hulpbehoevenden. Deze diakenen zijn waarschijnlijk meer aanvoerend dan uitvoerend bezig geweest. Ze nemen de taak van de gemeente niet over maar gaan erin voor.

1.4 Diaconaat door de tijd heen

In de kerkgeschiedenis heeft de diaconale roeping op verschillende manieren gehoor en navolging gekregen. Geestelijke bloei of geestelijk verval hadden (en hebben) een directe invloed op het diaconaat. Het diaconaal ambt heeft ook telkens weer onder druk gestaan. In de 20^e eeuw is er een beweging geweest waarbij de overheid, vanuit de gedachte van sociale zekerheid, veel taken naar zich toegetrokken heeft die voor die tijd wezenlijk onderdeel waren van het diaconale arbeidsveld. Daardoor is het diaconaal besef op verschillende plaatsen uitgehold. Recente ontwikkelingen met een terugtrekkende overheid bieden de kerk juist veel kansen om de Bijbelse diaconale roeping opnieuw gestalte te geven! In veel gevallen moet er gebruikgemaakt worden van en doorverwezen worden naar professionele hulpverlening. In toenemende mate hebben diaconieën ervoor te zorgen dat identiteitsgebonden hulp beschikbaar en bereikbaar is. Het is van groot belang dat de diaken van de ontwikkelingen in kerk en maatschappij kennisneemt en ook tijd investeert om diaconaal beleid te ontwikkelen.

Het diaconaat van de gemeente strekt zich uit over verschillende terreinen. Het geldt in de eerste plaats voor de binnenste cirkel van de eigen gemeente. In de tweede plaats geldt dit voor de grotere cirkel van de Nederlandse samenleving. In de derde plaats is daar de buitenste cirkel van het werelddiaconaat. Al dit werk heeft de blijvende betrokkenheid van de gemeente nodig. In de vorm van gebed, het geven van financiële middelen en persoonlijke inzet.

1.5 Diaconaat in de praktijk

De vraag die naar boven komt is hoe Bijbelse gegevens in de praktijk toegepast kunnen worden. Het bevestigingsformulier spreekt over het vinden, verzamelen en bewaren van goede middelen. Daarbij kan er gedacht worden aan geld, maar ook aan praktische hulp die gemeenteleden elkaar kunnen bieden. Het onderstreept de Bijbelse plicht elkaar lief te hebben en elkanders lasten te dragen. De diakenen initiëren, stimuleren en coördineren deze vormen van hulpbetoon in de gemeente. Diakenen kunnen niet alle noden zelf lenigen. Dit hoeft ook niet en is soms zelfs onwenselijk. Ook familie, burens of gemeenteleden kunnen veel betekenen. Zo kunnen mensen in de gemeente bijvoorbeeld eenzamen opzoeken, boodschappen doen voor ouderen, eenvoudige werkzaamheden verrichten ten dienste van elkaar. Mensen die op een bepaald terrein (denk bijvoorbeeld aan financiën) deskundig zijn kunnen anderen helpen die niet ter zake kundig zijn. Het is goed om als diakenen de mogelijkheden die hier liggen, inventariseren en in kaart brengen.

Bijbelgedeelte om te lezen: Matthéüs 25:31-40

Gespreksvragen:

- Wat verstaan we precies onder dienst der 'barmhartigheid'? (maak dit concreet)
- Denk met elkaar naar over de vereisten voor een diaken, zoals beschreven in Tim. 3:8-13.
- Bespreek met elkaar een aantal Bijbelgedeelten die gaan over diaconaat (Psalm 146, Hand. 2:45 en 4:32-37)
- Hoe kan een diaken de gemeente 'voorgaan' in haar diaconale taak?

2. Het diakenambt

2.1 Roeping, verkiezing

Het stellen van kandidaten voor diakenen is een belangrijke taak van de kerkenraad. Voor en na de verkiezing komt er een roeping van Godswegen tot degene die verkozen is. Van nieuwe diakenen wordt verwacht dat ze zich biddend bezonnen hebben op de inhoud van het diakenambt en de wezenlijke betekenis van dit ambt. 'Wettiglijk van Gods gemeente, en mitsdien door God Zelf, tot deze heilige dienst geroepen' tot ambtsdrager, lezen we in het bevestigingsformulier. Dit houdt een verantwoordelijkheid tegenover de Heere en Zijn gemeente in. Diaken en ook kerkenraadslid zijn is ook méér dan alleen samenwerken in een bestuurscollege.

2.2 Vereisten voor een diaken

In de Bijbel worden de vereisten die aan een diaken gesteld worden, duidelijk omschreven. Denk hierbij aan Hand. 6:3. De discipelen moeten omzien naar mannen uit u, die goede getuigenis hebben en vol des Heiligen Geestes en der wijsheid zijn. Er worden in dit Bijbelgedeelte een aantal aanwijzingen gegeven:

- Het diakenambt is voorbehouden aan mannen.
- Een diaken behoort tot de gemeente, het zijn 'mannen uit u'.
- Een diaken moet van onbesproken gedrag zijn.
- Een diaken moet vol des Heiligen Geestes zijn.
- Een diaken moet over wijsheid beschikken, zodat hij geschikt is om de opgelegde taken zorgvuldig en met getrouwheid uit te voeren.

De apostel Paulus spreekt ook over de diaken in 1 Tim. 3:8-13. Daar worden nog een aantal eigenschappen benadrukt die van belang zijn:

- Een diaken moeten eerbaar zijn: het moet een man zijn die respect afdwingt.
- Een diaken moet niet tweetongig zijn. Mensen moeten op hem aan kunnen, hem kunnen vertrouwen. Ja, is ja en nee is nee. Er mag geen sprake zijn van dubbele agenda's en verborgen bijbedoelingen.
- Een diaken moet zich niet tot veel wijn begeven. Verwacht wordt dat hij met mate alcohol gebruikt en er dus al helemaal niet aan verslaafd is.
- Een diaken moet geen vuilgewinzoeker zijn. Dat wil zeggen: hij moet het diaconale geld niet aanwenden tot eigen voordeel, maar integer zijn in de besteding daarvan.
- Een diaken moet een voorbeeldige rentmeester zijn.
- Een diaken moet iemand zijn die de verborgenheid des geloofs houdt in een rein geweten. Dat betekent dat hij standvastig moet zijn in de leer en de belijdenis van het Evangelie.

Paulus voegt er nog een waardevol advies bij: iemand moet eerst beproefd worden en onbestraffelijk blijken alvorens hij het ambt van diaken kan en mag bekleden. Verder wijst de apostel erop dat ook de gezinssituatie van de ambtsdragers in de gemeente, en daarmee ook van de diakenen, van belang is. Hoe kan iemand die zijn eigen huis niet weet te regeren immers zorg dragen voor de gemeente Gods?

2.3 De taken van een diaken

Het bevestigingsformulier voor de diakenen wijst erop dat het werk van de bediening der armen vanaf de verkiezing van de eerste diakenen (Hand. 6) altijd in de kerk is gepraktiseerd (Rom. 12:8, 1 Kor. 12:28). De taken van de diaken worden in het formulier als volgt omschreven:

Ten eerste dat zij in alle getrouwheid en naarstigheid de aalmoezen en goederen, die aan de armen gegeven worden, verzamelen en bewaren; ja, ook vlijtig zijn, om te helpen toezien dat tot hulp der armen vele goede middelen gevonden mogen worden. Hier wordt dus de nadruk gelegd op het vinden, verzamelen en bewaren van de middelen waarmee de armen verzorgd kunnen worden en waarmee de hulpverlening gedaan kan worden.

Het tweede deel van hun ambt bestaat in de uitdeling, waartoe vereist wordt, niet alleen gave van onderscheiding en voorzichtigheid, om de aalmoezen niet te besteden dan waar het nodig is, maar ook blijmoedigheid en eenvoudigheid om met een bewogen hart en toegenegen gemoed de armen te helpen, gelijk de apostel eist, Rom. 12:8 en 2 Kor. 9:7. Waartoe zeer goed is, dat zij niet alleen met de uiterlijke gift, maar ook met troostelijke redenen uit het Woord Gods, aan de armen en ellendigen hulp bewijzen.

Dit tweede deel van het diakenambt wijst erop hoe nodig het is om met de gave van het onderscheid en voorzichtigheid te werk te gaan. De middelen die bijeengebracht zijn, moeten goed besteed worden. Daar waar het nodig is. Maar dan moet het ook blijmoedig gebeuren. God heeft de blijmoedige gever lief. Dat geldt niet alleen voor degenen die de middelen afstaan, maar ook voor de diaken die daarmee de mensen helpen mag.

De diakenen zijn van Godswege tot dit uitdelen geroepen, met een bewogen hart, in liefde tot de naaste. Vanuit de liefde van Christus die dringt, medelijdend en meevoelend. Een diaken mag ook het Woord verkondigen. Niet in de plaats van materiële en concrete hulp, (deze komt eerst), maar wel daarnaast.

Zo mag de diaken dan in het voetspoor van de Meester, de grote Diaken, met zelfopoffering, in liefde de gemeente voorgaan in en stimuleren tot de dienst der christelijke barmhartigheid. Deze weldadigheid (zo zegt het formulier dit) moet bewezen worden aan alle mensen, maar inzonderheid aan de huisgenoten des geloofs.

Doorgaans (en bij voorkeur) ligt de ambtelijke taak niet op de schouders van één man. Er is een college van diakenen. Op dit college, de diaconie, rust de verantwoordelijkheid om met de gemeenteleden aan deze bediening der armen gestalte te geven in en vanuit de gemeente.

2.4 Inwerken en overdracht

Op een nieuwe diaken komt veel af. Denk hierbij aan vragen als: 'Wat wordt er precies van mij verwacht? Is het de bedoeling dat ik meega op huisbezoek? Hoe ga ik om met vragen voor ondersteuning van gemeenteleden? Zijn er richtlijnen voor financiële ondersteuning?' Om overdracht van werkzaamheden en het inwerken van nieuwe diakenen goed te laten plaatsvinden, is het belangrijk om als diaconie hier tijd en aandacht aan te besteden. De ervaring leert dat het overdragen van werkzaamheden en ook het inwerken van nieuwe diakenen vaak niet vanzelf gaat. Door de generale diaconale commissie is een handleiding ontwikkeld waarin 10 praktische adviezen worden gegeven. Het document is te downloaden via de website.

2.5 De ambtsperiode

Een diaken voert zijn taken uit voor een bepaalde periode. De diaken is net als een ouderling, na een periode van vier jaar, weer herkiesbaar. De kerkenraad vraagt de diaken of hij zich voor een volgende periode herkiesbaar wil stellen. Ook een herverkiezing is een zich geroepen weten door de Heere God.

Na herverkiezing is er sprake van een nieuwe bevestiging voor een nieuwe ambtsperiode. Een herverkiezing kan twee keer gebeuren, zodat de maximale tijd van het dienen in het ambt van diaken drie keer vier jaar kan zijn.

Tussentijds aftreden, dus als de ambtsperiode nog niet is afgelopen, kan ook voorkomen, bijvoorbeeld door verhuizing naar een andere gemeente, ongeval, langdurige ziekte, tucht, of andere persoonlijke redenen.

2.6 College van diakenen

De diakenen van een gemeente die niet in wijkgemeenten is ingedeeld, vormen gezamenlijk het college van diakenen. Zijn er in een gemeente wel wijkgemeenten, dan vormen de diakenen van de wijkgemeente een wijkraad van diakenen en vormen de daartoe gekozen diakenen van alle wijkgemeenten samen het college van diakenen (zie ordinantie 15).

Het college van diakenen kiest zich uit zijn midden - telkens voor een tijdvak van ten hoogste vier jaren - een voorzitter en een administrerend-diaken en bij voorkeur ook een secretaris. Het aantal ouderlingen en diakenen wordt door de kerkenraad vastgesteld. Voor iedere gemeente geldt dat er naast elke predikant ten minste drie ouderlingen zijn, onder wie eventueel één of meer ouderlingen die tevens kerkvoogd zijn, en drie diakenen. Voor gemeenten met minder dan 400 leden kan door het breed moderamen van de classicale vergadering van dit voorschrift ontheffing worden verleend. (Ordinantie 1.1.4)

2.7 Samenwerking kerkenraad

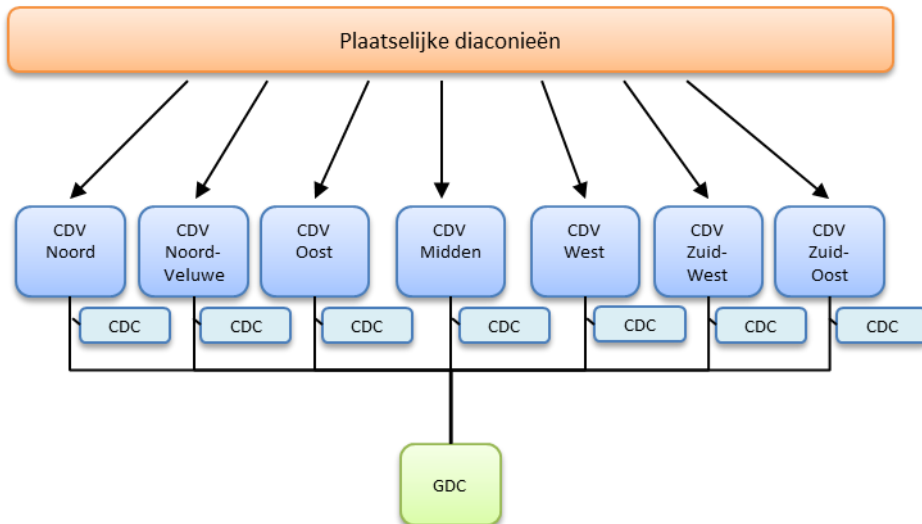
Het diaconaat mag geen geïsoleerd gebeuren vormen in of naast de kerkenraad. In ordinantie 15.3.1 staat dat de diakenen bij de vervulling van hun opdracht samenwerken met de andere ambtsdragers van de gemeente. Dat betekent andersom dat de andere ambtsdragers ook samenwerken met de diakenen.

Het college van diakenen is een college in de kerkenraad. In ordinantie 15.3.2 wordt duidelijk gemaakt dat de verantwoordelijkheid voor het diaconaat bij de kerkenraad als geheel berust: 'De diakenen arbeiden in overleg met en in verantwoordelijkheid aan de kerkenraad in zijn geheel.' Een kerkenraad kan wel allerlei onderdelen van het werk aan het college van diakenen delegeren en de diakenen kunnen zelf spoedeisende zaken afhandelen, maar ze blijven altijd verantwoordelijkheid schuldig aan de kerkenraad. Bij belangrijke beslissingen moet overeenstemming met de kerkenraad bereikt worden. Alleen wanneer de kerkenraad zelf aangeeft dat hij op een bepaald terrein dat overleg en dus die overeenstemming vooraf niet nodig vindt, kan volstaan worden met verantwoording achteraf.

De kerkenraad stelt de begroting en rekening van het diaconale werk vast. Wel heeft het college van diakenen de bevoegdheid om binnen het kader van de goedgekeurde begroting zijn beheerstaak zelfstandig uit te oefenen. Er is dan ook geen sprake van dat concrete besluiten, bijvoorbeeld over individuele hulpverlening c.q. financiële ondersteuning van bepaalde gemeenteleden, in de

kerkenraad als geheel zouden moeten worden besproken, althans zolang deze uitgaven de begroting niet te buiten gaan.

2.8 Diaconale structuur

Een schematische voorstelling van de diaconale structuur

Plaatselijk

In elke gemeente zijn diakenen verantwoordelijk voor het plaatselijk diaconaal beleid. In veel gemeenten worden er diverse diaconale activiteiten door de diakenen en gemeenteleden verricht. Te denken valt aan vrijwilligerswerk, ouderenwerk, gehandicaptenwerk. De taken van de diaken in zijn gemeente zijn in de volgende hoofdstukken nader uitgewerkt.

Rechtspersoon

Het college van diakenen in de plaatselijke gemeente vormt een zelfstandige rechtspersoon. De diakenen zijn verantwoording schuldig van al de diaconale activiteiten in de gemeente aan de kerkenraad.

Classicaal

Alle diakenen van alle plaatselijke diaconieën in de classis komen minimaal één keer per jaar samen als classische diaconale vergadering. De voornaamste taak van de CDV is toerusting van de diakenen in de classis. Dit gebeurt door diaconale onderwerpen met elkaar te bespreken en ervaringen uit te wisselen. Op deze manier wordt de diaconale roeping vanuit de Schrift in de gemeenten verder gestalte gegeven.

Onderwerpen die op toerustingsavonden aan de orde kunnen komen zijn bijvoorbeeld:

- Ondersteuning bij financiële nood
- Psychosociale hulpverlening in huwelijk, gezin en persoonlijke omstandigheden
- Uitwisseling van plaatselijke werkwijzen en ervaringen in het diaconaat

2.9 Classicale diaconale commissie

Elke klassicale diaconale vergadering heeft een commissie die leidinggeeft aan het diaconale leven in de classis: de klassicale diaconale commissie (CDC). De leden van de CDC worden benoemd door de CDV; de CDC bestaat uit ten minste vijf leden en maximaal negen leden en zijn benoemd voor een periode van vijf jaren. De CDC kiest uit haar midden conform artikel 16.2 van ordinantie 15 een voorzitter, secretaris en een penningmeester. Deze leden vormen het bestuur van de CDC.

Omdat er in de gemeenten ook leden zijn met gaven en deskundigheid op velerlei maatschappelijke en diaconale gebieden, kan het wenselijk zijn om ook niet-diakenen te benoemen in de CDV en/of CDC. Zodoende kan vanuit een breed draagvlak het grondvlak toegerust worden.

De CDC vergadert minimaal twee keer per jaar en brengt jaarlijks verslag uit van de activiteiten van de CDV en van de CDC naar het breed moderamen van de classis met een kopie naar de generale diaconale commissie. (Zie artikel 16.4 van ordinantie 15.)

De klassicale diaconale commissie heeft in het bijzonder tot taak (zie artikel 16 van ordinantie 15):

- in verantwoording aan de CDV leiding en vorm te geven aan het diaconale leven in de classis
- de diakenen uit de classis bijeen te brengen in de CDV, ter overweging en behartiging van gemeenschappelijke belangen
- het bevorderen van de samenwerking en van de diaconale hulpverlening tussen de gemeenten onderling
- kerkenraden in de classis vertrouwd te maken met de diaconale roeping van de kerk buiten Nederland
- het nemen of steunen van initiatief voor de oprichting van regionale en/of klassicale diaconale instellingen en organen
- het geven van voorlichting aan de diakenen over het plaatselijk te voeren financiële beleid
- het onderhouden van contacten met regionale instellingen en lagere overheden, alsmede diaconale organen van andere kerkgenootschappen waarmee voldoende overeenstemming in belijdenis bestaat
- samen te werken met de CDC's van andere classes

2.10 Generale diaconale commissie

De generale diaconale commissie (GDC) heeft een overkoepelende en landelijke taak. Het gaat daarbij om het diaconale werk dat de gemeenten en de classes overstijgt. De generale diaconale commissie adviseert ook de generale synode.

De generale diaconale commissie heeft de volgende taken en verantwoordelijkheden (zie ook artikel 17, ordinantie 5):

- Voorlichting te geven, eigener beweging of op verzoek, aan de diaconale organen en instellingen van de kerk. Jaarlijks wordt er door de generale diaconale commissie een toerustingsdag voor diakenen georganiseerd.
- De diaconale klassicale commissies inzicht te geven in de juiste methoden voor het diaconale denken en handelen en het daarmee samenhangend financieel beleid.
- In periodieken en publicaties voor het diaconaat relevante onderwerpen te doen uitkomen.

Ongeveer 3x per jaar verschijnt er een digitale nieuwsbrief.

Ook rust de generale diaconale commissie gemeenteleden en ambtsdragers toe met betrekking tot het diaconaat middels bijdragen in het ledeninformatieblad "Zicht op de Kerk".

- o Hulpacties bij rampen of in noodsituaties te initiëren. Hierbij wordt samengewerkt met anderen instellingen.
- o Het nemen of steunen van initiatief voor de oprichting van landelijke diaconale instellingen en organen.
- o Contacten onderhouden met landelijke instellingen en de landelijke overheid en landelijke diaconale organen van andere kerkgenootschappen waarmee voldoende overeenstemming in belijdenis bestaat.
- o De kerk vertrouwd te maken met haar diaconale roeping buiten Nederland.
- o Waar mogelijk samenwerken en invulling geven aan het diaconaat op het zendingsterrein en het diaconaat aangaande Israël.

De generale diaconale commissie bestaat uit ten minste tien leden, benoemd door de generale synode. De benoeming geldt telkens voor de periode van vijf jaren. Deze benoeming betreft:

- o een van de dienstdoende predikanten van de kerk, als voorzitter
- o zo mogelijk uit elke classis een diaken;
- o het diakenlid van het breed moderamen van de generale synode;
- o een financieel deskundige uit de belijdende leden van de kerk, als adviserend lid

De voorzitter, secretaris en financieel deskundige van de generale diaconale commissie worden door de generale synode als zodanig benoemd. De overige leden worden op voordracht van de classicale diaconale vergadering benoemd door de synode.

3. Samenwerking

3.1 Overzicht diaconale organisaties

In onze complexe wereld is het onmogelijk en ook onwenselijk om als diaconie alle taken zelf uit te voeren. Het verdient juist aanbeveling om waar mogelijk samen te werken met professionele organisaties. Vaak zal dit samenwerken slechts bestaan uit het doorverwijzen van gemeenteleden. Als handreiking bieden we een aantal adressen van ons bekende organisaties aan. Dit betekent niet automatisch dat de generale diaconale commissie de grondslag van de genoemde stichtingen (volledig) onderschrijft. Er is een onderverdeling gemaakt tussen binnenlands, buitenlands diaconaat en diaconale projecten in Israël.

Als het gaat om de terreinen waarop een diaconie actief zouden moeten zijn, geeft de Bijbel ons een eerste rangschikking. Vaak gaat het om kwetsbare groepen en personen, zoals weduwen, wezen (Jak. 1:27), mensen met een beperking, al dan niet langdurig zieken, mensen met een psychosociale problematiek en ouderen. Een doelgroep die speciale zorg en aandacht behoeft is die van vervolgd christenen (Heb. 13:3). In het Oude Testament wordt met de weduwe en de wees vaak in één adem de vreemdeling genoemd (Deut. 10:18).

Voor de volledigheid merken we nog op dat het de eigen verantwoordelijkheid is van de plaatselijke diaconie welke organisaties zij steunt. Van belang is om regelmatig de uitgegeven nieuwsbladen en jaarrekeningen door te nemen.

Een lijst met diaconale organisaties is te downloaden op de website.

3.2. Samenwerkingsverbanden en projecten

De generale diaconale commissie onderhoudt nauwe contacten met een aantal (landelijke) organisaties. De generale diaconale commissie hecht veel waarde aan identiteitsgebonden zorg. Met enkele van deze organisaties, die actief zijn in psychosociale hulpverlening, is de generale diaconale commissie daarom een samenwerkingsband aangegaan. Dit betreft Eleos, diaconaal gastenhuis De Oase en stichting de Vluchtheuvel. Hieronder vindt u meer informatie over de aard en wijze van samenwerking. Daarnaast participeert de generale diaconale commissie in enkele projecten, waaronder het project 'Huiselijk geweld en kindermishandeling'.

3.2.1 Eleos

Eleos is een landelijk werkende instelling voor gereformeerde geestelijke gezondheidszorg en biedt behandeling en begeleiding aan mensen met psychiatrische of ernstige psychosociale problemen. In de Raad van toezicht van Eleos heeft de Hersteld Hervormde Kerk een zetel. De generale diaconale commissie participeert in de Raad van overleg Kerken en Eleos, die een verbinding beoogt te leggen tussen de instelling en de achterban. Ambtsdragers hebben regelmatig behoefte aan advies bij het omgaan met mensen met psychische problematiek. Dit kan betrekking hebben op gemeenteleden die bij Eleos in zorg zijn, maar het kan ook gaan om een adviesvraag voor pastorale situaties waar de ambtsdragers mee worden geconfronteerd. Medewerkers van Eleos houden op elke ambulante zorgvestiging, regelmatig een telefonisch spreekuur. Tijdens die spreekuren kunnen er vragen worden gesteld over een ziektebeeld, of bijvoorbeeld over het omgaan met een persoon in uw omgeving die psychische problemen heeft. Voor meer informatie over de hulpverlening zie de website www.eleos.nl.

3.2.2 Diaconaal gastenhuis De Oase - Ouddorp

De Oase is een diaconaal gastenhuis met een reformatorische identiteit. Het betreft een kleinschalig verblijf voor gasten die psychisch en lichamelijk uit balans zijn en toe zijn aan een herstelperiode. De Oase is een oord van rust, structuur, ontspanning en bezinning, en heeft een landelijke functie. De Oase is geen vakantieverblijf. Met hulp van pastoraat en psychosociale begeleiding werkt de gast tijdens zijn verblijf – van maximaal zes weken – aan herstel van de balans om het leven beter aan te kunnen. In De Oase is veel aandacht voor geloofs- en levensvragen. Medewerkers en vrijwilligers bieden de gasten een luisterend oor en wekelijks staat er een Bijbelbespreking op het programma, onder leiding van de pastoraal werker. Het gastenhuis is zo opgezet dat het zichzelf financieel in stand kan houden.

Van de gasten wordt verwacht dat zij een bijdrage betalen (voor actuele bedragen zie de website www.diaconaalgastenhuisdeoase.nl). Wanneer gemeenteleden deze eigen bijdrage niet op kunnen brengen, kan een diaconie hierin financieel ondersteunen. Bij een eventueel negatief exploitatieresultaat, ontvangt de Oase steun van de vier participerende kerkgenootschappen middels een garantstelling. In het bestuur van De Oase hebben twee leden uit de Hersteld Hervormde Kerk zitting.

3.2.3 Stichting de Vluchtheuvel

Psychosociale nood neemt in onze samenleving, maar ook binnen de kerk, toe. Denk hierbij huwelijks- en gezinsproblemen, echtscheiding, psychisch lijden, eenzaamheid en rouwverwerking. De generale diaconale commissie werkt samen met stichting De Vluchtheuvel. Gemeenteleden kunnen bij De Vluchtheuvel terecht voor psychosociale hulpverlening op christelijke grondslag. De missie van De Vluchtheuvel is het bieden van christelijke, professionele, psychosociale hulp bij levensvragen voor alle leeftijden en gezinssituatie. Voor meer informatie zie ook de website www.stichtingdevluchtheuvel.nl. Omdat de generale diaconale commissie een overeenkomst heeft gesloten met De Vluchtheuvel, komen gemeenteleden in aanmerking voor een gereduceerd gesprekstarief. De regeling wordt bekostigd uit het fonds dat de generale diaconale commissie daarvoor beheert. De eigen bijdrage per gesprek bedraagt vanaf 1 januari 2016 55 euro.

3.3.4 Project Huiselijk geweld en kindermishandeling

Recent is door stichting Schuilplaats, De Vluchtheuvel en het ds. G.H. Kerstencentrum het project 'Huiselijk geweld en Kindermishandeling' gestart. Opdrachtgevers zijn de Gereformeerde Gemeenten, de Gereformeerde Gemeenten in Nederland en de Hersteld Hervormde Kerk (generale diaconale commissie).

De doelstelling van het project zijn als volgt:

- Het informeren van de kerkelijke achterban over mogelijkheden voor de aanpak van deze problematiek.
- Bewustwording van factoren die geslotenheid bevorderen of in stand houden.
- Advisering bij situaties van huiselijk geweld. Dit advies kan worden gevraagd door hulpvragers, maar ook familieleden, docenten, ambtsdragers, gemeenteleden, jeugdwerkers en dergelijke.
- Advisering van seculiere organisaties die werken met reformatorische gezinnen.

Advies

Binnen de organisaties zijn aandachtsfunctionarissen aangewezen die advies kunnen geven bij huiselijk geweld. Zij zijn er voor hulpvragers, familieleden, docenten, ambtsdragers, gemeenteleden en jeugdwerkers. Hebt u advies nodig of een vraag hoe om te gaan met een (probleem)situatie in uw gemeente of bredere kennissenkring? Schroom dan niet om contact op te nemen met van de onderstaande personen.

De Vluchtheuvel

Aandachtsfunctionaris Joke Zwerus
Tel: 0113-213098

Stichting Schuilplaats

Aandachtsfunctionaris Susan Snoei
Tel: 0318-547870

Ds. G.H. Kerstencentrum

Aandachtsfunctionaris Gertrude van den Belt
Tel: 0318-517310

Voor het organiseren van toerustings- of informatieavonden (bijvoorbeeld voor ambtsdragers of jeugdwerkers) kan er contact opgenomen worden met Susan Snoei.

Meldcode

Heeft men te maken met een situatie van huiselijk geweld of zijn er sterke vermoedens? Hanteer dan een stappenplan (zie bijlage 2). Het stappenplan is gebaseerd op de wettelijke meldcode voor professionals.

4. Financiën

Bewogenheid met de naaste is kenmerkend voor een christelijke gemeente. Deze bewogenheid krijgt onder meer gestalte in het diaconaat. Zoals al eerder is opgemerkt, is diaconaat een opdracht voor elke lid van de gemeente van God. Dit wordt zo ook verwoord in Galaten 6:10: 'Zo dan, terwijl wij tijd hebben, laat ons goeddoen aan allen, maar meest aan de huisgenoten des geloofs'.

Diaconaal werk, voor zover dit gebonden is aan het ambt van diaken, richt zich hierbij primair op de christelijke gemeente (plaatselijk, classicaal, landelijk en wereldwijd). Diakenen hebben de taak om de gemeente als lichaam van Christus te helpen functioneren. De taak van de diakenen bestaat voornamelijk uit het helpen en bijstaan van gemeenteleden die hulp nodig hebben en het stimuleren van het diaconaal bewustzijn van gemeenteleden.

De taken van de diakenen bestaan onder andere uit:

- Het inzamelen van door de gemeente bijeengebrachte gelden.
- Het beheer van die gelden en een verantwoorde besteding van die gelden. Hierbij mag het geld geen doel op zich zijn, maar slechts een middel ter ondersteuning.

4.1 Inzamelen en uitdelen

4.1.1 Eredienst

Tijdens de erediensten wordt gecollecteerd voor een diaconaal doel. Het is een Bijbels gegeven wekelijks een diaconale collecte te houden. In 1 Kor. 16:1-2 lezen we hierover: 'Aangaande nu de verzameling die voor de heiligen geschiedt, gelijk als ik den gemeenten in Galatië verordineerd heb, doet ook gij also. Op elken eersten dag der week legge een iegelijk van u iets bij zichzelve weg, vergaderende een schat, naar dat hij welvaren verkregen heeft; opdat de verzamelingen alsdan niet eerst geschieden, wanneer ik gekomen zal zijn.'

In Zondag 38 van de Heidelbergse Catechismus stelt de opsteller, dat de gemeente naarstig moet opgaan tot de gemeente Gods om Gods Woord te horen, de sacramenten te gebruiken, God de Heere openlijk aan te roepen en de minderbedeelden ('armen) een christelijke handreiking te doen. De diaconiecollecten zijn dus een wezenlijk deel van de eredienst!

Om aan te geven dat we de naaste en niet onszelf als eerste op het oog hebben, is het goed om de diaconale collecte als eerste collecte te houden. Ook in het bevestigingsformulier van ouderlingen en diakenen wordt de gemeente opgeroepen om de diakenen te voorzien met goede middelen voor hulp aan minderbedeelden. Tot het getrouw verzamelen van de gelden door de diakenen behoort ook het opwekken van de gemeente om hiervoor christelijke handreiking te doen.

4.1.2 Besteding middelen

Het behoort tot de taak van de diakenen om de ingezamelde gaven te besteden. Daarbij moeten er 2 beslissingen genomen worden. In de eerste plaats moet worden vastgesteld welke personen of welke instanties steun nodig hebben. In de tweede plaats moet nagegaan worden met welk bedrag (of op welke wijze) ondersteund moet worden. Om dat besluit weloverwogen te kunnen nemen, is het goed een aantal richtlijnen te hebben.

De diaconale verantwoordelijkheid geldt allereerst voor de eigen gemeente. Als aan deze verantwoordelijkheid voldaan kan worden, geldt vervolgens de verantwoordelijkheid voor instellingen die uitgaan van of gedragen worden door het geheel van onze kerk. Is er naast deze verantwoordelijkheden ruimte voor het steunen van andere instellingen, dan is het aan te bevelen instellingen te steunen die voldoen aan toetsbare criteria.

4.1.3 Vaststellen doelen en beoordeling aanvragen

Een advies is om als plaatselijke diaconie beleid op te stellen voor welke doelen wordt gecollecteerd en/of aan welke doelen een gift wordt geven. Uitgangspunt hierbij is dat wat plaatselijk in een gemeente kan worden gedaan, ook plaatselijk wordt gedaan. Wanneer landelijke coördinatie noodzakelijk is, zal de generale diaconale commissie een coördinerende taak op zich nemen.

Bij de aanvragen die op de vergadertafel van het college van diakenen terecht kunnen komen, kunnen de volgende vragen gesteld worden:

- Is de aanvraag c.q. het project diaconaal?
- Is de aanvraag bedoeld voor de plaatselijke diaconie?
- Valt de organisatie/stichting onder de uitgangspunten van beleid met betrekking tot identiteit en financiële betrouwbaarheid?
- Is de organisatie opgenomen in de advieslijst die door de generale diaconale commissie is opgesteld?

Over het algemeen is het ook beter om enkele organisaties een 'grotere' gift te geven dan vele organisaties een 'kleine', maar dit is ter beoordeling van een plaatselijke diaconie.

4.2 Collecten en rooster

4.2.1 Algemene collecten

De opbrengsten van de collecten voor de diaconie vormen 'algemene' middelen. Deze inkomsten zijn bestemd voor de gemeenteleden die ondersteuning nodig hebben. Om de gemeente te stimuleren tot geven voor de diaconie is het van belang dat de diaconie heldere informatie geeft over de noden die er zijn, zonder in detail te treden om wie het gaat.

4.2.2 Doelcollecten

Naast de algemene collecten kunnen doelcollecten worden gehouden. De opbrengst daarvan is voor een bepaald van tevoren bekendgemaakt doel. Het noemen van een specifieke bestemming voor de diaconie collecte stimuleert de gemeente tot geven. Als voor de gemeente duidelijk is dat de diaconie de middelen gebruikt voor goede doelen, dan wordt de bereidheid om te geven groter. Het is aan te bevelen in de doelcollecten een verdeling te maken tussen plaatselijk, landelijk en wereldwijd en deze doelen op te nemen in de begroting.

4.2.3 Collecterooster

Jaarlijks wordt er door het college van diakenen een begroting en een collecterooster opgesteld. Een kerkvoogdij doet dit voor de kerkvoogdelijke zaken van de gemeente. Deze stukken dienen uiterlijk 1 december van het jaar voorafgaand aan het jaar waar het rooster en begroting voor geldt, door de kerkenraad te worden behandeld en zo mogelijk te worden vastgesteld. Het is van belang dat er in de maand september een overleg plaatsvindt tussen kerkenraad, kerkvoogdij en diaconie om de benodigde uitgangspunten voor het komende jaar vast te stellen. Als deze uitgangspunten bekend zijn, wordt overlegd hoe de inkomsten die begroot zijn, kunnen worden behaald. Daartoe wordt een

collecterooster opgesteld. Door de diaconie wordt dan voor elk collectemoment aangegeven waar de collecte voor bestemd is.

4.2.4 Landelijke collecten – aanbeveling generale diaconale commissie

De generale diaconale commissie stuurt jaarlijks in september een aanbeveling aan diaconieën voor een aantal landelijke collecten van diaconale aard. Dit voorstel is ook te downloaden op de website.

4.3 Beheer en reserves

De administrerend diaken ('penningmeester') houdt namens het college van diakenen de financiële administratie bij. De opbrengsten van de collecten worden door hem ook bijgehouden.

Het advies is om de opbrengsten van de doelcollecten **zo snel mogelijk over** te maken naar het project van de stichting/instelling waarvoor gecollecteerd is.

4.3.1 Particuliere giften en ondersteuning

Bij het administreren van giften en ondersteuning aan particuliere personen is het van belang dat de naam van de steunvrager niet herkenbaar in de stukken staat.

4.3.2 Diaconaal geld als doorgeefgeld

Kort gezegd: diaconaal geld is 'doorgeefgeld'. De opbrengsten van diaconale collecten en diaconale giften zijn bedoeld om als christelijke gemeente zorgend en dienend bezig te zijn en hulp te bieden daar waar nodig. Diaconale gelden zijn niet bedoeld om opgepot te worden, maar moeten zorgvuldig en blijmoedig worden uitgedeeld.

4.3.3 Hoogte van reserves

Een veel besproken onderwerp is hoe groot het vermogen en de reserve van de diaconie mag zijn. Een vaste regel voor de diaconale reserves is moeilijk te geven, omdat dit mede bepaald wordt door de samenstelling van de gemeente (jong/oud, rijk/arm, veel of weinig bijstandsgezinnen, veel of weinig niet verzekerden). Een hulpmiddel om toch tot een weloverwogen hoogte van het vermogen van de diaconie te komen, is het beoordelen van de uitgaven van de diaconie over de achterliggende vijf jaar en op basis van deze uitgaven een gewenste reserve vast te stellen. Een mogelijke richtlijn daarbij is: anderhalf maal de gemiddelde jaaruitgave van de afgelopen jaren.

Als globale richtlijn voor de achter de hand te houden reserve van een diaconie kan € 150 per belijdend lid en dooplid worden aangehouden. Ervaring leert dat een grotere reserve vrijwel nooit hoeft te worden aangesproken. Maar het hangt af van de samenstelling van de gemeente.

4.3.4 Verschil reserve en vermogen

Er wordt wel verschil gemaakt tussen de reserve en het vermogen van een diaconie. Met reserve wordt dan het kapitaal dat op elk gewenst moment beschikbaar is, bedoeld. Onder vermogen verstaat men het totale bezit, dat niet direct ter beschikking kan zijn. Denk aan bezittingen in de vorm van leningen of onroerend goed. Belangrijk is om altijd voldoende geld ter beschikking te hebben voor gebruik. Diaconaal geld moet altijd kunnen worden uitgedeeld 'naar dat elk van node had' (Hand. 4:35 en het bevestigingsformulier voor diakenen). De diaconie zal bij het uitlenen van geld dit in haar overwegingen moeten betrekken.

4.4 Diaconaal quotum

Door de generale diaconale commissie wordt jaarlijks in de maand mei een quotumbijdrage van de diaconieën gevraagd. Dit geld wordt gebruikt voor kosten die gemaakt worden door de generale

diaconale commissie en de classicale diaconale commissies en vergaderingen. Deze kosten bestaan onder andere uit:

- Het ontwikkelen van diaconaal beleid
- Het organiseren van toerustingsdagen / avonden voor diakenen;
- De secretariële en administratieve ondersteuning door het kerkelijk bureau en de ambtelijk secretaris
- De bijdrage(n) aan kerkelijke periodiek(en)

Verder wordt een deel van de quotumbijdrage toegevoegd aan de fondsen om bij acute nood een kleine reserve te hebben, zodat direct hulp verleend kan worden.

4.5 Begroting en jaarrekening

4.5.1 Begroting

Een begroting is een raming, een vooraf gemaakte schatting van inkomsten en uitgaven voor de komende periode. Een begroting is geen wet waar men zich aan houden moet, maar een hulpmiddel om zich beter bewust te zijn van inkomsten en uitgaven. Van een begroting kan dan ook altijd op bepaalde punten, als de nood daartoe dringt, worden afgeweken. Door te werken met een begroting krijgt men als diaconie vooraf inzicht in de financiële ruimte voor het opzetten van nieuwe activiteiten, het steunen van diaconale instellingen en dergelijke. Ook helpt het om tijdens de periode inzicht te krijgen welke punten het beleid bijstelling behoeft.

Een begroting is ook een handig hulpmiddel voor het opstellen van een collecterooster. Zo kan bijvoorbeeld aan de hand van de begroting bepaald worden opgesteld. Zo kan bijvoorbeeld aan de hand van de begroting bepaald worden hoeveel ruimte er is om de algemene diaconale collecten voor een bepaald doel te bestemmen. Een voorbeelddocument voor een begroting is te downloaden op de website.

4.5.2 Jaarrekening

Elk jaar behoort de diaconie een duidelijk verslag te geven van de financiële situatie. Dit verslag bestaat uit een aantal elementen, zoals een staat van baten en lasten en een balans. De staat van baten en lasten geeft een opsomming van de inkomsten en de uitgaven. De balans is een overzicht van bezittingen en schulden. In de begroting wordt aangegeven wat de verwachtingen zijn voor de inkomsten en uitgaven voor het komende jaar. De jaarstukken worden, voordat ze aan de leden worden gepresenteerd, gecontroleerd door een financieel deskundige bijvoorbeeld in de vorm van een kascommissie of accountantskantoor. In verband met mogelijke herkenning van steunvragers is het aan te bevelen dat de kascommissie bestaat uit leden van de kerkenraad, die immers ambtelijke geheimhouding hebben. Het is aan te bevelen om naar de gemeenteleden toe niet alleen cijfers te publiceren, maar ook een toelichting op de gepubliceerde cijfers te geven. Het is voor een gemeente belangrijk om ook iets te horen over de achtergronden van het gevoerde beleid.

Een goede uitleg bevordert de betrokkenheid van de gemeente. Leg daarom in het verslag bijvoorbeeld uit waarom men de reserves in de komende jaren wil verhogen of verlagen, en licht toe waarom bijdragen aan bepaalde instellingen hoger zijn dan aan andere, of waarom een instelling die altijd werd gesteund van de lijst is gehaald. Vertrouwelijke gegevens mogen uiteraard nooit openbaar worden gemaakt. Een afschrift van de jaarrekening wordt ter informatie verzonden naar de generale diaconale commissie. Een voorbeeld van een jaarrekening is te vinden op de website.

4.6 Machtiging

4.6.1 Wat is machtigen?

Machtigen betekent iemand toestemming geven om namens een ander beslissingen te nemen. Hierbij gaat het dan met name om het aangaan van financiële verplichtingen en het afhandelen van financiële zaken. Ook gaat het niet om een eenmalige machtiging maar om het structureel in handen geven van zaken.

4.6.2 Voor wie stelt men een gemachtigde aan?

Voor personen die 'wegens gebrek aan geestelijke vermogens' niet in staat zijn om op een verantwoorde wijze zelf hun (financiële) zaken te regelen. Gedacht kan worden aan bijvoorbeeld verstandelijk gehandicapten, verslaafden en demente bejaarden. Bij lichamelijke gebreken (bijv. wanneer iemand slecht ter been is) is machtigen meestal niet aan de orde, hoewel het ook voor deze mensen steeds moeilijker wordt hun financiële zaken zelf te regelen, nu er steeds meer bankfilialen in worden opgeheven.

4.6.3 Hoe werkt machtigen?

Machtigen op vrijwillige basis kan zonder tussenkomst van een officiële instantie als beide personen naar de bank gaan en daar een overeenkomst tot machtiging tekenen. Hierbij moet de bankmedewerker beoordelen of de machtigingsverlener in staat is om de gevolgen van zijn of haar beslissing te onderkennen. Wordt hierover door de bankmedewerker negatief geoordeeld, dan wordt de machtiging niet erkend. Nadat een machtiging is getekend is de gemachtigde bevoegd alle bankzaken voor de machtigingsverstrekker te doen: nadat de machtiging is afgegeven kijkt de bank niet meer of dit correct verloopt.

4.6.4 Wat als iemand niet meer in staat is om een machtiging af te geven?

Als een persoon niet meer handelingsbekwaam is tot het afgeven van een machtiging, is het mogelijk dat familieleden bij de kantonrechter een verzoek indienen tot het afgeven van een machtiging. De kantonrechter beoordeelt o.a. aan de hand van een verklaring van een arts of een persoon niet, of niet meer, in staat is tot verantwoorde handelingen. Als er geen familie is, dan kan een willekeurig iemand uit de naaste omgeving van betrokkene, bijvoorbeeld een hulpverlener (denk aan maatschappelijk werker of huisarts) of een ambtsdrager, bij de officier van justitie vragen om iemand handelingsonbekwaam te verklaren. Als de kantonrechter of rechter positief beslist, dan wordt een gemachtigde aangewezen. De rechtbank blijft wel (in tegenstelling tot vrijwillige machtiging) toezicht op de gemachtigde uitoefenen.

4.6.5 Wat te doen wanneer gevraagd wordt als gemachtigde op te treden?

Als gevraagd wordt als diaken om als gemachtigde op te treden, is het aan te bevelen om dit, als het enigszins kan, over te laten aan een familielid. Als er geen familie is of als er geen goede familiebetrekkingen zijn, bespreek dan de vraag eerst binnen de diaconie. Als de diaconie positief beslist, worden er bij voorkeur twee diakenen gemachtigd. Dit hoeft niet te betekenen dat er steeds twee personen nodig zijn voor elke handeling, maar het houdt bijvoorbeeld wel in dat de tweede gemachtigde de bankafschriften als kopie ontvangt. Hierdoor kan hij zijn ambtsbroeder controleren en daarmee wordt mogelijk misbruik voorkomen. Notuleer het besluit dat diaken a en diaken b zullen handelen als gemachtigden voor gemeentelid c en zorg voor een periodieke, steekproefsgewijze controle.

4.7 Fiscale regels, uitkering en giften

4.7.1 Zijn giften van de diaconie belastbaar qua fiscus?

Wanneer een diaconie een gift schenkt aan een particulier is deze in principe niet belastbaar voor inkomstenbelasting en is geen schenkingsrecht verschuldigd. Uitzondering hierop is een gift die periodiek plaatsvindt.

4.7.2 Hoe kan een diaconie voorkomen dat er inkomstenbelasting wordt geheven op giften?

- Door duidelijk te maken dat de giften voor een afgeronde periode worden geschonken.
- Door een bedrag te schenken ter delging (aflossing) van een (gedeelte van een) schuld.
- Door een gift te schenken voor de aanschaf van noodzakelijke producten (voedsel, kleding, wasmachine en dergelijke). Dat is vergelijkbaar met de bestedingsdoelen waarvoor ook bijzondere bijstand wordt uitgekeerd.

4.7.3 Wanneer is een gift van de diaconie wel belast voor inkomstenbelasting?

- Wanneer er sprake is van een voorzienbare/afgesproken reeks van 'giften'
- Als de duur van de uitkering afhankelijk is van een onzekere gebeurtenis in de toekomst, de gift is dan dus structurele inkomenssteun, zolang die omstandigheid van kracht is.
- Als er geen sprake is van wederzijdse verplichtingen.

4.7.4 Is er verschil tussen de regels voor de fiscus en regels van uitkeringen?

Voor uitkeringen als WWB (bijstand) e.d. gelden andere regels dan voor de fiscus. Ook als een gift voor de fiscus niet belastbaar is, kan dit wel tot een korting leiden op de (WWB-)uitkering. Iedere burgerlijke gemeente is vrij om het beleid daarvoor zelf vast te stellen. Dus de vrijlating (het bedrag dat zonder korting van de uitkering mag worden bijverdiend of ontvangen) kan plaatselijk verschillen. Uitgangspunt hierbij is dat burgers geprikkeld moeten worden om door middel van werk zelf in hun inkomen te voorzien. Giften uit hun omgeving zou deze prikkel verlagen.

4.7.5 Heeft steun door de diaconie effect op de uitkering (WWB)?

Wanneer een diaconie steun wil verlenen aan een gemeentelid die ook een uitkering ontvangt, is het goed om op de hoogte te zijn van de plaatselijke regelingen én om het steunvoornemen voor te leggen aan de uitkeringsinstantie. Dit laatste is om te zoeken naar mogelijkheden om de (financiële) situatie voor de betrokkene te verlichten en te voorkomen dat er achteraf wordt gekort op de uitkering.

4.8 Fondsen

4.8.1 Fonds ondersteuning diaconieën

De generale diaconale commissie beheert een fonds waarop diaconieën een beroep kunnen doen, die zelf over onvoldoende financiële middelen beschikken om hun diaconale roeping gestalte te geven. Er zijn een aantal richtlijnen geformuleerd voor besteding van gelden uit dit fonds. Voor het fonds kan een aanvraag ingediend worden bij de generale diaconale commissie. De richtlijnen zijn te vinden in bijlage 3.

4.8.2 Ondersteuning theologistudenten

In 2013 heeft generale diaconale commissie een protocol opgesteld om de financiële ondersteuning van theologistudenten te regelen. Alle diaconieën hebben daarmee de beschikking gekregen over een hulpmiddel om vast te stellen of een student voor steun in aanmerking komt en hoe dat het

beste vormgegeven kan worden.

Rol plaatselijke diaconie

De generale diaconale commissie wil graag 'noodlijdende' theologiestudenten van dienst zijn, maar ziet het niet als een diaconale taak van de landelijke kerk om een theologiestudie te bekostigen. Ook moet worden voorkomen dat een regeling voor financiële ondersteuning gaat dienen als een soort attest. Daarom zal de 'noodlijdende' theologiestudent zich allereerst moeten wenden tot de diaconie van de gemeente waar hij is ingeschreven. De plaatselijke diaconie staat veel dichterbij de student en heeft beter zicht op zijn omstandigheden dan de generale diaconale commissie. Een plaatselijke diaconie is niet geroepen om de studiekosten te betalen, maar wel om in het levensonderhoud van de betreffende student en zijn gezin te (helpen) voorzien. Wanneer het inkomen van de student grotendeels opgaat aan studiekosten, dan kan een beroep gedaan worden op de diaconie voor het levensonderhoud. Zie bijlage 5 voor het protocol voor steun aan theologiestudenten.

5. Diaconaat wereldwijd

5.1 Uitgangspunten

De doelstelling van buitenlands diaconaat is: aanwezig zijn en hulp bieden in het buitenland bij hen die hulp nodig hebben, maar geen helper hebben. Dit kan zijn bij of via verwante kerken/gemeenten (huisgenoten des geloofs), als ook bij anderen om zo een getuigenis te geven en een getuige te zijn in deze wereld.

Vaak gaan we er van uit dat het diaconaat zich allereerst richt op zorg binnen de lokale gemeente (kerk). Dit principe lezen we ook bij de instelling van het diakenambt in Handelingen 6. Diaconaat is echter de dienst der christelijke barmhartigheid en het bewerkstelligen van gerechtigheid. Het gaat om het vanuit de christelijke gemeente dienend bezig zijn en omgaan met diegenen die hulp behoeven. Het goed functioneren van diaconaat in de kerkelijke gemeente gaat uit van drie kernbegrippen die niet los van elkaar te zien zijn, namelijk liefde, barmhartigheid en gerechtigheid. De verantwoordelijkheid van diaconaat is niet te delegeren aan een enkeling of professionele instelling. Iedere christen heeft een verantwoordelijkheid richting zijn Schepper, maar ook zijn medemens.

Het belijden van de Naam van de Heere Jezus Christus is een opdracht die de Kerk heeft gekregen en verschillende uitingsvormen kent. Het belangrijkste is het Woord en de verkondiging van het Woord, zie ook Mattheüs 28:19. Daarnaast is er de zogenaamde daad-kant of het tonen van barmhartigheid. Deze opdracht is onder andere te vinden in Handelingen 6.

5.2 Diaconaat en zending

5.2.1 Malawi

In Malawi wordt samengewerkt met de Reformed Presbyterian Church. Omdat de honger in de regentijd de meest in het oog lopende nood was, is er begonnen met het geven van voedselhulp. De laatste jaren probeert de generale diaconale commissie de omslag te maken van deze noodhulp naar meer structurele hulp. Die omslag in denken is lastig, ook voor de kerk in Malawi. Daarbij komt dat de kerk niet voldoende kader heeft om aan de projecten leiding te geven. Gezocht wordt dan ook naar samenwerking met organisaties die de kerk daarin behulpzaam kunnen zijn. Jaarlijks wordt gecollecteerd voor de diaconale noden in Malawi.

5.2.2 Suriname

De Zending Hersteld Hervormde Kerk is sinds 2010 in Suriname actief. Haar voornaamste taak ligt in de opbouw van gemeenten in Powakka en omgeving. De tot nu toe opgedane ervaringen laten zien dat het spanningsveld zending-diaconaat in Suriname van een andere orde is dan in Malawi. Op dit moment vindt er geen structurele ondersteuning vanuit de generale diaconale commissie aan het zendingswerk in Suriname plaats.

5.3 Noodhulp en rampen

Er vinden in de wereld grote rampen plaats met een ongekenne omvang, denk hierbij aan honger, overstromingen en aardbevingen. De kerk heeft de taak en roeping om de dan ontstane nood te lenigen.

5.3.1 Coördinatie generale diaconale commissie

Door de geldstromen vanuit plaatselijke hersteld hervormde gemeenten te bundelen, ontstaat de mogelijkheid om (op grote) schaal een noodhulpproject te ondersteunen. De generale diaconale commissie neemt in zo'n geval een coördinerende rol op zich.

Afhankelijk van de ernst van de situatie en de omvang van ramp kan de generale diaconale commissie het volgende besluiten:

- De generale diaconale commissie onderneemt geen actie. De diaconieën in de gemeenten kunnen besluiten om toch te collecteren of op een andere wijze bij te dragen. Een speciale collecte wordt uitgeschreven. Dat gebeurt wanneer de omvang van de ramp groot is, evenals de betrokkenheid van onze gemeenteleden. Een voorbeeld hiervan is de collecte die gehouden werd bij de aardbevingsramp in Nepal.
- Een gift uit het noodhulp- en rampenfonds wordt verstrekt. Het gaat dan meestal om een relatief minder omvangrijke ramp.
- Een andere actie wordt in gang gezet. In al deze gevallen selecteert de generale diaconale commissie een betrouwbare organisatie, die bekend is bij de achterban, om het werk uit te voeren. Voorbeelden hiervan zijn Open Doors, ZOA en Woord en Daad. Door middel van een projectvoorstel en projectrapportage houdt de generale diaconale commissie oog op de uitvoering en voortgang van het project. Verantwoorde besteding van de bijeengebrachte middelen staat daarbij centraal.

Gedurende de uitvoering van het project en na afloop van het project vindt er terugkoppeling plaats naar de gemeenten, onder andere via de nieuwsbrief en informatie op de website.

De generale diaconale commissie besteedt de gelden via stichtingen en instellingen waarvan de grondslag in overeenstemming is met de grondslag en belijdenis van de Hersteld Hervormde Kerk. Indien nodig kan de generale diaconale commissie het besluit nemen om vanuit het fonds Noodhulp en rampen alvast een voorschotbedrag over te maken, in de verwachting dat het bedrag vanuit de gemeenten weer wordt aangevuld. Het fond Noodhulp en rampen is bestemd voor algemene noodhulp en heeft als doel hulp te kunnen bieden bij rampen, overstromingen, aardbevingen, zowel in binnen- als buitenland

5.3.2 Onvoorziene omstandigheden

Het is van belang dat de diaconie van elke gemeente rekening houdt met onvoorziene omstandigheden. Dat kunnen heel concreet grote rampen in binnen- of buitenland zijn. Om die reden is het verstandig dat elke diaconie hierop is voorbereid door het reserveren van ruimte op het collecterooster of door het reserveren van middelen voor een dergelijke omstandigheid.

6. Toerustingsactiviteiten

6.1 Landelijke toerustingsdagen

Ieder jaar wordt op twee locaties (Elspeet en Oud-Beijerland) een landelijke toerustingsdag voor diakenen georganiseerd. Alle diakenen worden hiervoor uitgenodigd. Rond een actueel diaconaal onderwerp wordt er eerst een Bijbelse inleiding gehouden, gevolgd door een lezing of groepsbespreking, waarbij vooral aandacht wordt gegeven aan de praktische kant van het diaconale werk. Er is gelegenheid voor ontmoeting, informatie-uitwisseling en vragenbespreking. De toerustingsdagen worden gehouden op de eerste twee zaterdagen van september.

De toespraken van de toerustingsdagen worden in brochurevorm uitgegeven. Elke nieuwe brochure wordt gratis verstrekt aan alle diakenen. De brochures zijn ook te downloaden via de website.

6.2 Overige toerustingsactiviteiten

In het kader van toerusting worden ook andere activiteiten georganiseerd, bijvoorbeeld regionale bijeenkomsten met gastsprekers, een cursus over psychische nood in de gemeente, een bijeenkomst over pleegzorg et cetera. Actuele informatie hierover wordt via de website, e-mail en de nieuwsbrief gedeeld.

Bijlage 1. Literatuurlijst

Algemeen

- **Als het om de centen gaat.** Eikelenboom T., en D. Poel. Diaconaal Steunpunt, Zwolle (2013).
- **De kerk gepasseerd.** Auteur C.P. Polderman. Pro Regio, Middelburg (2002).
- **Doelbewust diaconaal: over het diaconaal plan en overdracht in de diaconie.** D. Poel. Diaconaal Steunpunt, Zwolle (2014).
- **Diaken in de praktijk.** Auteur. H. van de Wel. Kok, Kampen (1999)
- **Dienen en delen, basisboek diaconaat.** Auteur: Dr. G.C. den Hertog en dr. A. Noordergraaf (red.)
- **Handboek voor diakenen.** Auteur H.Wijma (red). Buijten en Schipperheijn Motief, Amsterdam (2014).

Alleen tweedehands verkrijgbaar

- **Diaconaat met perspectief.** Auteur: M. Assink. Oosterbaan en le Cointre, Goes (1995)
- **Lof en dienst, Pastorale handreiking ten dienste van de diaken.** Auteur: Ds. C. de Boer. Kok, Kampen (1987).
- **Diaconaal Handboek ten dienste van de Gereformeerde Diaconieën.** Auteur J.H. Donner. Rotterdam (1929).
- **Gemeente zijn, dat houdt wat in.** Auteur dr. J. Hoek. Boekencentrum, Zoetermeer (1999).
- **De gemeente en haar diaconaat.** Auteur D.J. Karres. Boekencentrum, 's-Gravenhage (1969)
- **Zichtbare liefde van Christus, het diakonaat in de gemeente.** Auteur D. Koole en dhr. W.H. Velema. Voorhoeve, Kampen (1991).
- **Oriëntatie in het diakonaat.** Auteur: dr. A. Noordergraaf. Boekencentrum, Zoetermeer, (1991).
- **Kernteksten over diaconaat.** Auteur: ds. A.W. v/d Plas. De Groot Goudriaan, Kampen (1999).

Bovenstaande boeken zijn *niet* te bestellen bij het kerkelijk bureau. Voor aanschaf van de boeken verwijzen we u naar de boekhandel en/of uitgever.

Bijlage 2. Handreiking in situaties met zorgelijke signalen

Huiselijk geweld en kindermishandeling

Het is aan te bevelen het navolgende stappenplan te hanteren als deze ernstige zaken zich voordoen. Dit stappenplan is gebaseerd op de wettelijke meldcode voor professionals. De meldcode heeft als doel om zorgvuldig te handelen in situaties met zorg.

Stap 1- signaleren

Zet eerst de belangrijkste signalen op papier, zodat u er zeker van bent dat het gaat om feitelijke signalen en niet om veronderstellingen.

Stap 2 - Collegiale consultatie

Bespreek uw concrete signalen met iemand. Ten alle tijden kunt u anoniem Veilig Thuis of een aandachtsfunctionaris raadplegen voor overleg.

Stap 3 - Zorgen bespreken met hulpvrager en/of ouders

Bereid het gesprek voor. Advies hieromtrent kan ingewonnen worden bij een aandachtsfunctionaris of bij Veilig Thuis.

Stap 4 - Weeg de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling

Weeg op basis van de signalen, het ingewonnen advies en van het gesprek met betrokkenen het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling. Weeg eveneens de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling.

Stap 5 - Beslissen: zelf hulp organiseren of melden

Indien betrokkenen open staan voor hulpverlening is het van belang om hen adequaat en snel door te verwijzen. Overleg met deskundigen, zoals onderstaande instanties, welk hulp verantwoord en geschikt is.

Houdt de vinger aan de pols of de hulp ook daadwerkelijk start. U dient alert te blijven op signalen en hiernaar te handelen. Probeer toestemming te krijgen om in contact te treden met de betrokken hulpverleningsinstantie.

Hulp bij huiselijk geweld

Huiselijk geweld moet naar buiten komen, want het brengt zoveel schade toe! Bij een vermoeden van huiselijk geweld kunt u (anoniem!) contact opnemen met Veilig Thuis op 0800-2000 (gratis en 24/7 bereikbaar) of ga naar www.voorveiligthuis.nl. Bij acute nood, bel de politie: 1-1-2.

Bijlage 3. Protocol ondersteuning diaconieën

Doelstelling

Het doel van dit fonds is het ondersteunen van diaconieën die niet in staat zijn om vanuit eigen middelen hun diaconale roeping gestalte te geven. Om steun te kunnen krijgen vanuit dit fonds heeft de generale diaconale commissie een aantal richtlijnen geformuleerd. Deze richtlijnen geven de kaders aan wanneer het mogelijk is om ondersteuning te krijgen en dienen tegelijk om oneigenlijk gebruik van deze middelen te voorkomen.

Enkele voorbeelden hiervan zijn dat de generale diaconale commissie inzicht dient te krijgen in de jaarcijfers, begroting of collecterooster. Het fonds kan niet aangesproken worden als kerkvoogdelijke situaties oorzaak zijn van de aanvraag. Ook dient bijvoorbeeld vastgesteld te kunnen worden of alle mogelijkheden buiten dit fonds reeds bewandeld zijn. Hierbij valt dan o.a. te denken aan fondsen bij de burgerlijke overheid. Enz. enz.

Werkwijze

Mocht u aanspraak willen maken op dit fonds dan dient u een aanvraag schriftelijk en gemotiveerd in te dienen bij de ambtelijk secretaris van de generale diaconale commissie (e-mail: diaconaat@hersteldhervormdekerk.nl). Vervolgens zal vanuit de generale diaconale commissie contact met u opgenomen worden voor een afspraak om één en ander door te komen spreken en om inzicht te krijgen in de opgestelde richtlijnen.

Wij hopen en bidden dat dit fonds bij mag dragen aan de onderlinge verbondenheid en dat het mag dienen om met elkaar onze diaconale roeping kerkbreed, op goede wijze te kunnen vormgeven.

Bijlage 4. Protocol financiële ondersteuning theologiestudenten

Doelstelling

Een financiële ondersteuning toekennen aan theologiestudenten die niet met eigen middelen in hun levensonderhoud kunnen voorzien.

Routes

Er zijn twee routes om te komen tot het bieden van ondersteuning:

- Route 1: de student die ondersteuning nodig heeft, dient zich te wenden tot de diaconie van de kerkelijke gemeente waar hij staat ingeschreven. Daarnaast dient ook de diaconie alert te zijn als er theologiestudenten in de gemeente wonen.
- Route 2: de Commissie Opleiding constateert dat de student een financieel probleem heeft. De Commissie Opleiding meldt dit aan de generale diaconale commissie en de generale diaconale commissie meldt dit aan de plaatselijke diaconie.

Actie diaconie

De diaconie gaat in gesprek met de student, onderzoekt of er sprake is van een financieel probleem en moet dan aan de hand van de door de student aangeleverde financiële gegevens beoordelen of ondersteuning nodig is en zo ja, in welke mate. De diaconie dient hierbij te letten op o.a.:

- het eigen vermogen
- het gezinsinkomen
- de omvang van het gezin
- de woonlasten
- de vaste lasten i.v.m. energie, water e.d.
- de belastingsituatie
- de verzekeringen (o.a. ziektekosten)
- huishoudgeld
- de reis-/autokosten
- de studiekosten
- de studievorderingen

Ook moet erop worden gelet hoe met de beschikbare financiële middelen wordt omgegaan.

Dit onderzoek naar de financiële situatie van de theologiestudent en zijn gezin, om te beoordelen waar eventueel nog uitgaven aangepast kunnen worden, kan verricht worden door een onafhankelijke organisatie, zoals de SVF te Bergambacht (een coöperatie van specialisten in budgetbeheer en schuldhulpverlening). Van dit onderzoek wordt een rapport gemaakt, waarna de diaconie verdere stappen kan nemen.

De ondersteuning kan bestaan uit een renteloze lening, een gift, of uit beide (bijvoorbeeld een helft als lening en de andere helft als gift). Als er sprake is van een lening, die later moet worden terugbetaald, dan dient hiervan een schriftelijke overeenkomst te worden opgesteld. Daarin wordt vastgelegd hoe de aflossing plaatsvindt. De diaconie heeft, zolang de studie duurt, jaarlijks een evaluatiegesprek met de student.

Rol generale diaconale commissie

De generale diaconale commissie monitort deze actie van de plaatselijke diaconie. Daarom zal er geregeld contact zijn tussen de plaatselijke diaconie en de generale diaconale commissie. Komt de student er met de plaatselijke diaconie niet uit, dan kan de generale diaconale commissie een bemiddelende rol vervullen tussen de diaconie en de student. Zijn de middelen van de plaatselijke diaconie ontoereikend om de student in zijn levensonderhoud te (helpen) voorzien, dan kan een beroep gedaan worden op het steunfonds dat door de generale diaconale commissie wordt beheerd.

Bijlage 5. Ordinantie 15

Artikel 1 Het diaconaat

1. De gemeente, in al haar leden geroepen tot de dienst van de barmhartigheid, beantwoordt, onder de leiding of door de arbeid van de diakenen, aan deze roeping in het diaconaat.
2. Dit diaconaat krijgt gestalte in:
 - het doen van christelijke handreiking;
 - het betrachten van christelijk dienstbetoon;
 - het spreken van troostende woorden uit het Woord van God;
 - het verlenen van bijstand, verzorging of bescherming aan hen die dat behoeven, in het bijzonder aan de huisgenoten des geloofs;
 - het verlenen van medewerking aan arbeid ten behoeve van het maatschappelijke welzijn, voor zover passend bij zijn Bijbelse roeping;
 - het bijeenbrengen van de voor de uitoefening van het diaconaat in en buiten Nederland benodigde gelden;
 - en het dienen van de kerk in haar taak om overheid en samenleving te wijzen op haar roeping in dezen.

Artikel 2 De diakenen

1. De diakenen bevorderen door hun voorlichting en leiding dat de gemeenteleden gehoor geven aan hun diaconale roeping.
2. De diakenen treffen - waar nodig - voorzieningen tot verlening van diensten als bedoeld in artikel 1, lid 2, van deze ordinantie.

Artikel 3 Het beleid van de diakenen

1. De diakenen werken bij de vervulling van hun opdracht samen met de andere ambtsdragers van de gemeente en kunnen, daartoe geroepen, deel uitmaken van de leiding van de ambtelijke vergaderingen van de kerk.
2. De diakenen arbeiden in overleg met en in verantwoordelijkheid aan de kerkenraad in zijn geheel, tenzij deze ten aanzien van bepaalde delen van het diaconale werk, of van bijzondere zaken op diaconaal terrein van dit overleg afziet, in welk geval de diakenen de kerkenraad niettemin over hun beleid verantwoording schuldig blijven.
3. De diakenen kunnen voorts zelf spoedeisende zaken afdoen, eveneens onder verantwoordelijkheid aan de kerkenraad in zijn geheel.
4. De diakenen beperken hun arbeid niet tot de leden van de gemeente, maar vervullen de opdracht van de gemeente tot de dienst der barmhartigheid ook jegens hen die niet tot haar behoren.
5. De diakenen staan geen leden van andere gemeenten bij dan in bijzondere gevallen en in de regel niet dan na overleg met de diakenen van die andere gemeente.

Artikel 4 Diakenen met een bepaalde opdracht

1. De (centrale) kerkenraad kan, in verband met de omvang van bepaalde diaconale werkzaamheden of de daarvoor vereiste kennis en ervaring, werkzaamheden toevertrouwen aan één of meer diakenen met bepaalde opdracht.

Artikel 5 Diaconale medewerkers

1. Door het college van diakenen of de wijkraad van diakenen kan de zorg voor bepaalde werkzaamheden aan leden van de gemeente worden toevertrouwd.

2. Een diaconie, een diaconaal orgaan dan wel een diaconale instelling of rechtspersoon kan medewerkers in dienst nemen om in diaconaal verband werkzaam te zijn.
3. Bij of krachtens ordinantie kunnen voor functies als in het tweede lid van dit artikel bedoeld, nadere bepalingen worden gemaakt inzake de opleiding daartoe en bij de aanstelling in zulk een functie te stellen eisen. In dat geval is ten aanzien van hen die in zulk een functie worden aangesteld, het bepaalde in de ordinantie voor de rechtspositie van kerkelijke medewerkers van toepassing.

Artikel 6 Diaconale commissies en instellingen

1. Het college van diakenen kan, ter verzorging van bijzondere delen van het diaconale arbeidsveld, in overleg met of op voorstel van de kerkenraad, commissies in het leven roepen, waarin ook gemeenteleden kunnen worden benoemd.
2. Het college van diakenen kan, indien aard of omvang van een onderdeel van zijn arbeidsveld de behoefte daaraan doet gevoelen, na ingewonnen advies van de generale diaconale commissie, voor dat onderdeel afzonderlijke instellingen in het leven roepen. Dit gebeurt door middel van een besluit dat bepalingen bevat omtrent de omvang van dat afzonderlijk terrein, het orgaan dat voor de arbeid van die instelling verantwoordelijkheid draagt, de plichten en bevoegdheden van dat orgaan en de regeling van de geldelijke zaken.
3. Indien het wenselijk is aan zulk een instelling rechtspersoonlijkheid te geven, dan kan dit alleen geschieden door de oprichting van een stichting onder toepassing van het bepaalde in artikel 17 van deze ordinantie, na verkregen advies van de classicale diaconale commissie en van de generale diaconale commissie.

Hoofdstuk II Het college van diakenen

Artikel 7 Het college van diakenen

1. De diakenen van een niet in wijkgemeenten ingedeelde gemeente vormen tezamen het college van diakenen.
2. Het college van diakenen kiest zich uit zijn midden - telkens voor een tijdvak van ten hoogste vier jaren - een voorzitter en een administrerend-diaken en desgewenst een secretaris.
3. Het college houdt aantekening van de door het college genomen besluiten en van zijn belangrijkste verrichtingen.
4. Het college verdeelt de verdere diaconale werkzaamheden in onderling overleg tussen zijn leden.
5. De administratie van het college van diakenen wordt gevoerd door de administrerend-diaken die in het bijzonder is belast met:
 - het bijhouden van de boekhouding;
 - het doen van ontvangsten en uitgaven;
 - en hetgeen hem verder bij besluit van het college van diakenen ter zake mocht worden opgedragen.
6. De administrerend-diaken geeft aan het college van diakenen en dit college geeft aan de kerkenraad de gevraagde inlichtingen.
7. Het college van diakenen vergadert ten minste tweemaal per jaar. In ieder geval vergadert het college van diakenen op het moment als bedoeld in ordinantie 15-25-4 ter vaststelling van de conceptbegroting en in ieder geval op het moment als bedoeld in ordinantie 15-26-1 ter vaststelling van de concept-jaarrekening.

Artikel 8 Het college van diakenen in centrale gemeenten

1. Indien een gemeente in wijkgemeenten is ingedeeld, vormen de diakenen van de wijkgemeente tezamen de wijkraad van diakenen, waarvan de leden de werkzaamheden onderling verdelen.

2. In de centrale gemeente is er een college van diakenen, benoemd uit en door de diakenen in de centrale gemeente, waartoe deze diakenen gezamenlijk in vergadering bijeenkomen.
3. Het college van diakenen kiest zich uit zijn midden een voorzitter, een administrerend-diaken en desgewenst een secretaris.
4. De voorzitter en secretaris of administrerend-diaken van het college van diakenen fungeren ook als zodanig in de gezamenlijke vergadering van de diakenen in de centrale gemeente bedoeld in het tweede lid van dit artikel.
5. Bij plaatselijke regeling, na overleg met de centrale kerkenraad en onder goedkeuring van het breed moderamen van de classica vergadering, de classica diaconale commissie gehoord hebbend en door de gezamenlijke vergadering van de diakenen in de centrale gemeente vastgelegd, worden nadere bepalingen gegeven:
 - a. omtrent het gezamenlijk in vergadering bijeenkomen van de diakenen in de centrale gemeente;
 - b. inzake het aantal en de zittingstijd van de leden van het college van diakenen;
 - c. betreffende de verdeling - met inachtneming van het bepaalde in artikel 9 van deze ordinantie - van de diaconale werkzaamheden tussen de wijkraden van de diakenen en het college van diakenen.
6. Het overleg, bedoeld in ordinantie 15-3-2, vindt in een centrale gemeente plaats tussen het college van diakenen en het groot moderamen van de centrale kerkenraad, terwijl de wijkraden van diakenen inzake de hun opgedragen werkzaamheden regelmatig overleg plegen en samenwerken met de wijkkerkenraad.

Artikel 9 De verdeling van de diaconale werkzaamheden in centrale gemeenten

1. Aan de wijkraad van diakenen is in elk geval opgedragen:
 - de dagelijkse zorg voor het diaconale leven in de wijkgemeente;
 - het verstrekken van de nodige gegevens aan het college van diakenen over de behoeften van de wijkgemeente, onder meer voor de opstelling van de centrale diaconale begroting;
 - het college van diakenen bij te staan in het werven van de middelen, nodig voor het diaconale leven van de gemeente.
2. Aan het college van diakenen is in elk geval opgedragen:
 - de zorg voor de algemene diaconale belangen van de centrale gemeente;
 - het bestuur te voeren over de diaconie van de centrale gemeente;
 - het opstellen van de centrale begroting, die tevens voor elk van de wijkgemeenten een afzonderlijk hoofdstuk kan bevatten;
 - het voeren van de financiële diaconale administratie, voor zover het bepaalde onderdelen daarvan niet aan een wijkraad van diakenen heeft overgedragen;
 - het vaststellen van de jaarrekening van de diaconie.

Artikel 10 Coördinatie van de arbeid der diakenen

1. De diakenen werken, wanneer een doeltreffende hulpverlening dat wenselijk maakt, samen met instellingen, waarvan de werkzaamheden of doelstelling op een overeenkomstig arbeidsveld zijn gelegen, met handhaving van het eigen karakter van de diaconale hulpverlening.
2. De diakenen van de onderscheiden gemeenten zijn, bij geval van gemeenschappelijke taken of verantwoordelijkheden, geroepen tot overleg, samenwerking en onderlinge hulpverlening.
3. De diakenen van de onderscheiden gemeenten zijn voorts waar mogelijk en nodig geroepen tot interkerkelijke samenwerking.
4. De diakenen van de onderscheiden gemeenten zijn waar mogelijk en nodig ook geroepen tot deelneming aan diaconale arbeid in andere landen.

Artikel 11 Gemeenschappelijke diaconale regelingen

1. Ter gemeenschappelijke verzorging van het diaconaat of bepaalde diaconale taken binnen het ressort van één of meer burgerlijke gemeenten kan op voorstel van één of meer van de betrokken colleges van diakenen door de betrokken colleges van diakenen gezamenlijk een regeling worden vastgesteld, die de wijze van samenwerking, de bevoegdheden en de verplichtingen van de betrokken colleges bepaalt.
2. De in het vorige lid bedoelde regeling behoeft het advies van de classicale diaconale commissie en de goedkeuring van de betrokken (centrale) kerkenraden.
3. De colleges van diakenen van verschillende gemeenten kunnen tezamen overgaan tot het oprichten van regionale diaconale organen of instellingen.
4. De oprichting van de in lid 3 bedoelde organen of instellingen en de daarvoor te treffen regelingen vereisen de goedkeuring van het breed moderamen van classicale vergadering(en), welke ressort(s) het gebied van de deelnemende gemeenten omvat, in overleg met de classicale diaconale commissie(s) en na verkregen advies van de generale diaconale commissie.
5. Indien het wenselijk is aan zulk een instelling rechtspersoonlijkheid te geven, dan kan dit alleen geschieden door de oprichting van een stichting onder toepassing van het bepaalde in artikel 22 van deze ordinantie.

Hoofdstuk III De diaconie

Artikel 12 De diaconie

1. In elke gemeente bestaat een diaconie ten dienste van de uitoefening van het diaconaat.
2. De diaconie heeft rechtspersoonlijkheid.
3. Het bestuur van de diaconie wordt gevormd door het college van diakenen, dat bevoegd is tot het verrichten van alle rechtshandelingen die de diaconie betreffen.
4. Indien het college van diakenen minder dan twee leden telt, wijst de kerkenraad uit zijn midden een of twee leden aan, ter aanvulling van het bestuur van de diaconie.

Artikel 13 De vertegenwoordiging van de diaconie in het rechtsverkeer

1. De diaconie wordt in en buiten rechte vertegenwoordigd door het college van diakenen.
2. Ter uitvoering van een besluit van het bestuur van de diaconie wordt de diaconie tegenover derden gebonden door de handtekening van de voorzitter van het college van diakenen en de administrerend-diaken. Bij belet of het ontbreken van (één van) dezen, wijst het college van diakenen een of twee andere diakenen aan, of, indien het college van diakenen twee of minder leden telt, wijst de kerkenraad een of twee van zijn leden aan.

Hoofdstuk IV De bredere diaconale organen

Artikel 15 De classicale diaconale vergadering

1. a. De diakenen in de classes komen ten minste eenmaal per jaar bijeen in een classicale diaconale vergadering.
b. De classicale diaconale vergadering heeft in het bijzonder tot taak de diakenen in haar ressort toe te rusten en hen te informeren omtrent relevante diaconale aangelegenheden c.q. ontwikkelingen, zulks ter overweging en behartiging van gemeenschappelijke belangen.
2. Deze vergadering wordt bijeengeroepen door en staat onder leiding van het bestuur van de classicale diaconale commissie.
3. Bij het opmaken door een classicale diaconale vergadering van voordrachten of aanbevelingen brengt elk(e) door één of meer diakenen ter vergadering vertegenwoordigd(e) college of

wijkraad van diakenen één stem uit, waarbij het bepaalde in ordinantie 1-20-10 en 11 niet van kracht is, terwijl één of meer colleges of wijkraden van diakenen, ten behoeve van het opmaken van de voordracht, bij het moderamen van de classicale diaconale commissie een aanbeveling kunnen indienen.

4. De classicale diaconale vergadering kan personen met specifieke deskundigheid uitnodigen om als adviseur aan de vergaderingen deel te nemen.

Artikel 16 De classicale diaconale commissie

1. In elke classis is er een classicale diaconale commissie waarvan de leden, voor de tijd van vijf jaren, worden benoemd door de classicale vergadering.
2. Deze commissie wordt benoemd uit de diakenen in het ressort van de classicale vergadering en bestaat uit ten minste vijf leden en ten hoogste negen leden. De commissie kiest zich overeenkomstig het daaromtrent bepaalde in ordinantie 1 uit haar midden een voorzitter en secretaris en indien gewenst een penningmeester die samen het bestuur van de commissie vormen.
3. De classicale diaconale commissie heeft in het bijzonder tot taak in verantwoording aan de classicale vergadering leiding en vorm te geven aan het diaconale leven in de classis. Zij doet dit onder meer door:
 - de diakenen uit het ressort bijeen te brengen in de classicale diaconale vergaderingen als bedoeld in ordinantie 15-15;
 - het bevorderen van de samenwerking en de diaconale hulpverlening tussen de gemeenten onderling;
 - kerkenraden in de classis vertrouwd te maken met de diaconale roeping van de kerk;
 - het nemen of steunen van initiatieven voor de oprichting van regionale en/of classicale diaconale instellingen en organen;
 - het geven van voorlichting aan de diakenen over het plaatselijk te voeren financiële beleid;
 - waar mogelijk en nodig het onderhouden van contacten met regionale instellingen en lagere overheden, alsmede diaconale organen van andere kerken en geloofsgemeenschappen;
 - samen te werken met andere classicale diaconale commissies.
4. Jaarlijks wordt door de classicale diaconale commissie aan het breed moderamen van de classicale vergadering verslag gedaan van de activiteiten van de classicale diaconale vergadering en van de classicale diaconale commissie, onder afschrift daarvan aan de generale diaconale commissie.
5. Het bestuur van de classicale diaconale commissie kan personen met specifieke deskundigheid uitnodigen om als adviseur aan de vergaderingen van de classicale commissie deel te nemen.

Artikel 17 De generale diaconale commissie

1. De generale synode doet zich bij haar zorg voor de vervulling van de diaconale opdracht van de kerk bijstaan door een generale diaconale commissie.
2. De generale diaconale commissie bestaat uit ten minste tien leden, benoemd door de generale synode. De benoeming geldt telkens voor de periode van vijf jaren. Deze benoeming betreft:
 - een van de dienstdoende predikanten van de kerk, als voorzitter;
 - uit elke classis een diaken;
 - het diakenlid van het breed moderamen van de generale synode;
 - een financieel deskundige uit de belijdende leden van de kerk, als adviserend lid.
3. De voorzitter en secretaris van de generale diaconale commissie worden door de generale synode als zodanig benoemd.
4. De overeenkomstig lid 2 uit de classis benoemde diaken is, voor zover hij daarvan niet reeds deel

uitmaakt, tevens adviserend lid van de classicale diaconale commissie.

5. De generale diaconale commissie vergadert minstens 4 maal per jaar.
6. De generale diaconale commissie heeft in het bijzonder tot taak in verantwoording aan de generale synode leiding en vorm te geven aan het diaconale leven in het geheel van de kerk. Zij doet dit onder meer door:
 - de diaconale classicale commissies inzicht te geven in de juiste methoden voor het diaconale denken en handelen en het daarmee samenhangend financieel beleid;
 - de kerk vertrouwd te maken met haar diaconale roeping in en buiten Nederland;
 - voorlichting te geven, eigener beweging of op verzoek, aan de diaconale organen en instellingen van de kerk;
 - periodieken en publicaties over voor het diaconaat relevante onderwerpen te laten uitkomen;
 - het nemen of steunen van initiatieven voor de oprichting van landelijke diaconale instellingen en organen;
 - waar mogelijk en nodig contacten te onderhouden met landelijke instellingen en de landelijke overheid, alsmede met landelijke diaconale organen van andere kerken en geloofsgemeenschappen.

Artikel 18 De zorg voor de generale diaconale financiën

1. De zorg voor de generale diaconale financiën omvat:
 - a. het beheer en de administratie van en de beschikking over de gelden, goederen en andere vermogensrechten van de kerk met een generale diaconale bestemming, alsmede de beslissing over de besteding van die gelden;
 - b. de verantwoordelijkheid voor het nakomen van de op de kerk rustende vermogensrechtelijke verplichtingen betreffende het generale diaconaat;
 - c. de zorg, voor zover daarin niet uit anderen hoofde is of moet worden voorzien, voor de financiën benodigd voor de werkzaamheden van generale en classicale diaconale lichamen en de met deze lichamen verbonden kerkelijke stichtingen;
 - d. het verstrekken van bijdragen en subsidies voor andere diaconale doeleinden;
 - e. de verwerving van gelden, benodigd voor het onder a. tot en met d. genoemde.
2. De generale diaconale commissie stelt elk jaar vóór 1 november een begroting vast van alle generale diaconale uitgaven die in het eerstvolgende kalenderjaar ten laste komen van de kerk als geheel, alsmede van de gelden waarmee en de wijze waarop in de dekking van deze uitgaven wordt voorzien. De begroting wordt ter goedkeuring en definitieve vaststelling op de eerstvolgende synodevergadering aangeboden aan de generale synode.
3. Elk jaar vóór 1 juni stelt de generale diaconale commissie een rekening van baten en lasten betreffende haar werkterrein vast, betrekking hebbend op het voorafgaande kalenderjaar. Tevens stelt zij een balans vast waaruit de omvang blijkt van de generale diaconale gelden, goederen en andere vermogensrechten, naar de toestand aan het einde van het voorafgaande kalenderjaar. De jaarrekening wordt ter goedkeuring en definitieve vaststelling op de eerstvolgende synodevergadering aangeboden aan de generale synode.
4. De kerk wordt zowel in als buiten rechte tegenover derden in vermogensrechtelijke aangelegenheden, voor zover van diaconale aard, gebonden door de handtekeningen van de voorzitter en secretaris van de generale diaconale commissie, onder de voorwaarde dat de bevoegdheid daartoe blijkt uit de goedgekeurde begroting, dan wel een afzonderlijk daartoe strekkend schriftelijk besluit van het breed moderamen van de generale synode. Bij belet of ontbreken van de aangewezen leden van de generale diaconale commissie wijst het breed moderamen van de generale synode uit zijn midden schriftelijk tijdelijk één of meer

plaatsvervangers aan.

Artikel 19 Bijzondere commissies

1. Indien de omvang van de bijzondere behoeften van een bepaald arbeidsveld, dan wel overleg en samenwerking met andere gemeenten, kerken en geloofsgemeenschappen dat vereisen, kunnen, bij door het breed moderamen van de generale synode goed te keuren regeling, daarvoor voorzieningen worden getroffen.

Hoofdstuk V Diaconale gelden en goederen

Artikel 20 Het beheer van diaconale gelden en goederen

1. Diaconale gelden en goederen worden aangewend voor diaconale doeleinden.
2. Het beheer van de diaconale gelden en goederen wordt gevoerd door of - bij toepassing van het bepaalde in ordinantie 15-21-2 - namens het college van diakenen, met inachtneming van het bepaalde in ordinantie 15-3-2.
3. Het college van diakenen draagt zorg dat bij de belegging van alle vermogensbestanddelen zo veel mogelijk diaconale en algemeen kerkelijke doeleinden worden bevorderd.
4. Bij de tenaamstelling van diaconale eigendommen en rechten geschiedt deze ten name van de diaconie van de Hersteld Hervormde Gemeente te ...

Artikel 21 Afzonderlijke kassen en fondsen

1. Behoudens de uitzonderingen in dit artikel genoemd, is er in elke gemeente één diaconale kas, onder beheer van het college van diakenen.
2. Indien de omstandigheden dat wenselijk maken kan het college van diakenen eigener beweging, of
3. op verzoek van de kerkenraad, voor bepaalde doeleinden of onderdelen van het diaconaat afzonderlijke kassen of fondsen in het leven roepen waarvan het beheer wordt gevoerd door het college van diakenen of namens dit college door daartoe of in overleg met dat college aangewezen en aan dit college verantwoording verschuldigde commissies uit de lidmaten van de gemeente.

Artikel 22 Stichtingen

1. Indien bijzondere redenen daartoe nopen kan het college van diakenen in overleg met de kerkenraad – met inachtneming van het bepaalde in ordinantie 1-26-6 – na verkregen advies van de classicale diaconale commissie en de generale diaconale commissie besluiten bepaalde taken, bevoegdheden, rechten of verplichtingen over te dragen aan een stichting, met inachtneming van de regel dat goederen te allen tijde moeten worden beheerd ten dienste van de diaconale arbeid van de gemeente en dat zij nimmer van haar kunnen worden vervreemd.

Artikel 23 Schenkingen, erfstellingen en legaten aan een centrale gemeente

1. Schenkingen, erfstellingen of legaten aan een centrale gemeente ten behoeve van de diaconale arbeid strekken ten behoeve van de diaconale arbeid van die gemeente als geheel, tenzij door schenker of erflater uitdrukkelijk is bepaald, dat zij moeten worden aangewend ten behoeve van een bepaalde wijkgemeente.

Artikel 24 Bijdragen aan andere instellingen

1. Het college van diakenen kan besluiten bijdragen te geven aan diaconale organen, kassen, fondsen, instellingen of rechtspersonen, alsook in bijzondere omstandigheden – maar niet dan

ná advies van de generale diaconale commissie - aan de kerkenkas van de eigen gemeente.

Artikel 25 De begroting

1. Elk jaar vóór 1 oktober het moderamen van de (centrale) kerkenraad en een vertegenwoordiging van het college van diakenen bijeen om te overleggen over:
 - a. de begroting van de diaconale uitgaven in het eerstvolgende kalenderjaar en de wijze waarop in de dekking daarvan moet worden voorzien;
 - b. het aantal, het tijdstip en de bestemming van de in het eerstvolgende kalenderjaar te houden diaconale collecten, waarbij het uitgangspunt is dat er in iedere zondagse eredienst ten minste één diaconale collecte wordt gehouden.
2. In de centrale gemeenten wordt dit overleg gevoerd door het moderamen van de centrale kerkenraad, terwijl in deze gemeenten de verder in dit artikel aan de kerkenraad toegewezen taken en bevoegdheden met betrekking tot de diaconale begroting rusten op of worden uitgeoefend door de centrale kerkenraad of - wanneer deze bestaat uit meer dan twintig leden - door diens groot moderamen.
3. De vaststelling van het collecterooster, bedoeld in het eerste lid van dit artikel, geschiedt door de kerkenraad. In centrale gemeenten geschiedt dit door de centrale kerkenraad, behoudens indien en voor zover zulks bij plaatselijke regeling aan de wijkkerkenraden is overgedragen.
4. Nadat het in het eerste lid van dit artikel bedoelde overleg heeft plaatsgevonden, stelt het college van diakenen een conceptbegroting betreffende zijn werkterrein vast, welk concept vóór 1 november aan de (centrale) kerkenraad wordt toegezonden, die het in een vóór 1 december te houden (centrale) kerkenraadsvergadering behandelt.
5. Indien de (centrale) kerkenraad wijzigingen in de conceptbegroting wil aanbrengen geschiedt dat niet dan ná overleg met het college van diakenen, waarna de begroting door de (centrale) kerkenraad wordt goedgekeurd en definitief wordt vastgesteld.
6. Na vaststelling van een begroting als in dit artikel bedoeld, wordt een samenvatting daarvan door het college van diakenen in de gemeente gepubliceerd en wordt deze begroting in haar geheel gedurende ten minste vijf werkdagen ter inzage gelegd.
7. Door gemeenteleden kunnen tegen de vastgestelde begroting, binnen veertien dagen na afloop van de termijn van de ter inzagelegging, schriftelijk en gemotiveerd bezwaren worden ingediend bij de (centrale) kerkenraad.
8. De (centrale) kerkenraad beslist op de ingebrachte bezwaren, nadat het college van diakenen daarover is gehoord, dat zich daarin kan laten adviseren door de generale diaconale commissie.
9. Voor het aanbrengen van wijzigingen in de vastgestelde begroting, als uitvloeisel van een beslissing op ingebrachte bezwaren als bedoeld in lid 7, is het bepaalde in de voorafgaande leden van dit artikel van overeenkomstige toepassing.

Artikel 26 De jaarrekening

1. Elk jaar vóór 1 mei stelt het college van diakenen een concept-jaarrekening van baten en lasten alsmede een balans betreffende zijn werkterrein vast, bij voorkeur naar het model aangereikt door de generale diaconale commissie.
2. De concept-jaarrekening wordt vervolgens ter goedkeuring en definitieve vaststelling aan de (centrale) kerkenraad aangeboden.
3. Indien de (centrale) kerkenraad wijzigingen in de concept-jaarrekening wil aanbrengen, geschiedt dat niet dan in overleg met het college van diakenen, waarna de (gewijzigde) concept-jaarrekening vervolgens door de (centrale) kerkenraad wordt goedgekeurd en definitief vastgesteld.
4. Als tussen de (centrale) kerkenraad en het college van diakenen geen overeenstemming wordt bereikt over de concept-jaarrekening, wordt het geschil door de (centrale) kerkenraad

voorgelegd aan de generale diaconale commissie die ter zake een eindbeslissing geeft.

5. Na vaststelling van de jaarrekening door de (centrale) kerkenraad wordt deze in afschrift en ter kennisneming door het college van diakenen toegezonden aan de generale diaconale commissie. Na vaststelling van een jaarrekening als in dit artikel bedoeld, wordt een samenvatting daarvan door het college van diakenen in de gemeente gepubliceerd en wordt zij in haar geheel gedurende ten minste vijf werkdagen ter inzage gelegd.

Hoofdstuk VI Beheer en toezicht

Artikel 27 De taak van de beheerders

1. De beheerders van diaconale goederen hebben tot taak:
 - de onder hun beheer staande goederen als een goed huisvader te beheren en te onderhouden;
 - de maatregelen te treffen waardoor redelijkerwijze verwaarlozing, beschadiging of verlies van die bezittingen voorkomen wordt;
 - de daarvoor in aanmerking komende goederen naar behoren tegen schade te beschermen;
 - waar nodig en mogelijk over te gaan tot de vorming van een reservefonds voor buitengewoon onderhoud van bezittingen of andere te verwachten buitengewone uitgaven, welk fonds afzonderlijk in de rekening en verantwoording tot uitdrukking wordt gebracht.
2. De beheerders dragen zorg voor:
 - het geregeld bijhouden van een behoorlijke financiële administratie;
 - het bijhouden van een gespecificeerde staat van bezittingen en schulden;
 - de tijdige inning van de te ontvangen gelden;
 - een goede bewaring van de aan hen toevertrouwde middelen;
 - het beleggen van gelden daar waar de hoofdsom gegarandeerd is;
 - het opmaken van begroting en rekening.
3. Voor alle beheerders geldt dat het boekjaar gelijk is aan het kalenderjaar.
4. Beleggen van gelden geschiedt uitsluitend bij algemeen in Nederland erkende bankinstellingen op spaarrekeningen of deposito's.
5. Gelden kunnen niet dan ná verkregen advies van de generale diaconale commissie eveneens ter leen worden verstrekt aan andere diaconieën, gemeenten of fondsen van de kerk.

Artikel 28 Aansprakelijkheid van de beheerders

1. De beheerders zijn - behoudens persoonlijke disculpatie - gezamenlijk verantwoordelijk voor schade, voortvloeiende uit achteloosheid, verzuim of kwade trouw, onverminderd ieders aansprakelijkheid naar burgerlijk recht.

Artikel 29 De diaconale archieven

1. Onder diaconale archieven worden verstaan en begrepen de archieven van diaconieën en andere rechtspersonen, waarvan de bestuurders of beheerders door een diaconaal lichaam worden benoemd of krachtens een kerkelijk ambt of kerkelijke functie als zodanig optreden.
2. De stukken die in elk geval in het diaconaal archief bewaard moeten worden, zijn:
 - de notulen van de vergaderingen;
 - de ingekomen brieven en stukken, alsmede de kopieën van de uitgegane brieven, voor zover het belang van de inhoud dit redelijkerwijze gewenst doet zijn;
 - de goedgekeurde jaarrekeningen;
 - de bouwplannen en tekeningen voor gebouwen;
3. a. De verantwoordelijkheid voor de vorming, bewaring, instandhouding, aanvulling en raadpleging van het archief berust bij diegenen die belast zijn met de zorg voor de

lopende werkzaamheden van dat lichaam.

- b. De daadwerkelijke verzorging van het archief rust op de secretaris of degene die daartoe is aangewezen.
4. De bewaring van de archieven geschiedt zodanig, dat hun ongeschonden instandhouding zoveel mogelijk gewaarborgd is.

Hoofdstuk VII De organisatie van het toezicht

Artikel 30 Het doel van het toezicht

1. Het toezicht heeft ten doel te waken over de stoffelijke aangelegenheden van de diaconieën.
2. Het toezicht betreft de diaconale bezittingen en financiën en wordt mede dienstbaar gemaakt aan het bijeenbrengen van gegevens ten behoeve van de kerkelijke statistiek.
3. Het toezicht op de diaconale bezittingen strekt mede tot behoud en overlevering aan volgende generaties van algemeen cultuurbezit.
4. Gegevens die ten behoeve van het toezicht worden verstrekt worden zonder toestemming van de betrokken beheerders niet aan derden medegedeeld.
5. Ieder die krachtens ambt, functie of dienstbetrekking omtrent deze gegevens wetenschap verkrijgt, is tot geheimhouding daarvan verplicht tegenover allen die niet tot kennisneming daarvan gerechtigd zijn.

Artikel 31 Toezicht op diaconale bezittingen en gelden

1. Het toezicht op diaconale bezittingen en gelden wordt uitgeoefend door de generale diaconale commissie.
2. Het toezicht van de generale diaconale commissie strekt zich uit over alle kerkelijke lichamen, organen en administraties van diaconale aard.
3. Een lid van de generale diaconale commissie neemt in dat lichaam géén deel aan de behandeling van of aan de beslissing over zaken, waarbij hij zelf of zijn echtgenote, dan wel een bloed- of aanverwant van hem tot in de derde graad, hetzij door het lidmaatschap van of andere verantwoordelijkheid voor het onder toezicht staande lichaam, hetzij door enig ander persoonlijk of zakelijk belang, betrokken is.

Hoofdstuk VIII Het toezicht op de diaconale bezittingen

Artikel 32 Het toezicht

1. Het college van diakenen en overige organen en administraties van diaconale aard zenden jaarlijks een afschrift van de vastgestelde en goedgekeurde jaarrekening vóór 30 september van het daarop volgende kalenderjaar ter kennisneming aan de generale diaconale commissie.
2. Besluiten tot aankopen, bouwen, verbouwen, uitbreiden, restaureren of afbreken van een gebouw en aankoop of verkoop van grond ten dienste van de gemeente, behoeven voorafgaand advies van de generale diaconale commissie.

Artikel 33 Het toezicht op de financiën

1. In het kader van het toezicht op de financiën wordt kennisgenomen van de ontvangen jaarrekeningen.
2. De generale diaconale commissie kan naar aanleiding van de ontvangen jaarrekeningen gevraagd en ongevraagd aan het college van diakenen advies uitbrengen.
3. Dit advies dient te zijn gericht op de continuïteit van de financiële positie van de diaconie.

Artikel 34 Het toezicht op de gebouwen

1. Indien bij een onder toezicht staand diaconaal lichaam of orgaan, dan wel bij een onder toezicht staande administratie de wenselijkheid wordt gevoeld om te komen tot het aankopen, bouwen, verbouwen, uitbreiden, restaureren of afbreken van een gebouw en/of aankoop van grond daartoe, wordt door de beheerders géén uitvoering gegeven aan plannen daartoe als niet tevoren:
 - voor de daaraan verbonden uitgaven een post in de begroting is opgenomen;
 - en op deze post het advies van de generale diaconale commissie is verkregen.
2. De uit de, in het eerste lid van dit artikel genoemde, voorbereidende werkzaamheden voortgekomen plannen en objecten worden met een kostenberekening en met voorstellen over de wijze waarop de kosten gefinancierd zullen worden, ingediend bij de generale diaconale commissie, die het oordeel kan vragen van de bouwcommissie als bedoeld in ordinantie 16-14-2.
3. Indien het project en de wijze waarop de uitgaven daarvoor gefinancierd zullen worden een advies van de generale diaconale commissie hebben verkregen, geeft de generale diaconale commissie daarvan schriftelijk kennis aan de beheerders.

Artikel 35 Voorafgaand advies voor beheerdaden

1. Géén beheerder is bevoegd tot de tenuitvoerlegging van enig besluit, zo hij daarop niet tevoren het advies van de generale diaconale commissie heeft aangevraagd en verkregen, indien dat besluit betreft:
 - a. het verkrijgen of vervreemden van registergoederen;
 - b. het voeren of beëindigen, als eiser of gedaagde, van rechtsgedingen voor de burgerlijke of administratieve rechter;
 - c. het bouwen, verbouwen, afbreken, uitbreiden of restaureren van gebouwen.
2. De generale diaconale commissie dient op een in lid 1 bedoelde aanvraag zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen zes weken, te beslissen rekening houdend met het belang van de procedure.

Artikel 36 Het verstrekken van inlichtingen

1. De diaconale lichamen, organen en administraties verstrekken aan de generale diaconale commissie op haar verzoek alle inlichtingen en gegevens die voor het uitoefenen van het in de vorige artikelen omschreven toezicht nodig zijn, zulks ter beoordeling van de generale diaconale commissie.